

Torransuon kansallispuiston kävijätutkimus 2010

Outi Mäenpää
Metsähallitus
outi.maenpaa@metsa.fi

Översättning: Firma Pimma Åhman

Kansikuva: Perhe Torronsuolla.
Kuva: Metsähallitus / S.-M. Hiukkamäki

© Metsähallitus 2011

ISSN-L 1235-8983
ISSN 1799-5388 (verkkajulkaisu)
ISBN 978-952-446-893-0 (pdf)

Outi Mäenpää

Torransuon kansallispuiston kävijätutkimus 2010

KUVAILULEHTI

JULKAISIJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	Heinäkuu 2011
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	
LUOTTAMUKSELLISUUS	Julkinen	DIAARINUMERO	3496/52/2011
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	kansallispuisto, Natura 2000 -alue		
ALUEEN NIMI	Torronsuon kansallispuisto		
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KOODI	Torronsuo FI0344002		
ALUEYKSIKKÖ	Etelä-Suomen luontopalvelut		
TEKIJÄ(T)	Outi Mäenpää		
JULKAISUN NIMI	Torronsuon kansallispuiston kävijätutkimus 2010		
TIIVISTELMÄ	<p>Vuonna 1990 perustettu Torronsuon kansallispuisto on pinta-alaltaan noin 30 km². Se sijaitsee Kanta-Hämeessä, Tammelan kunnassa. Torronsuo on Suomen suurin luonnontilainen keidassuo. Suurin osa kansallispuistosta on suota, kivennäismaata on vain n. kuusi prosenttia puiston pinta-alasta. Vuosituhansien aikana kertynyt ja kasvanut turvekerros on Torronsuossa paksuimmillaan yli kymmenen metriä. Torronsuo on säilynyt lähes luonnontilaisena, vaikka se sijaitsee viljelysalu- eiden keskellä ja suurten kaupunkien läheisyydessä.</p> <p>Torronsuo on Hämeen järviylängön vetovoimaisimpia retkeily- ja luontomatkailukohteita Tamme- lassa sijaitsevien Liesjärven kansallispuiston, Saaren kansanpuiston ja Hämeen luontokeskuksen sekä Lopella sijaitsevien Komion luonnonsuojelualueen ja Melkuttimien alueen kanssa. Retkeili- jöille tarkoitettu Hämeen Ilvesreitistö yhdistää nämä alueet toisiinsa.</p> <p>Torronsuohon voi tutustua puolen päivän patikkaretkellä Kiljamon ympäristössä tai koko päivän reissulla suon eteläosiin ja kansallispuiston ulkopuolelle Torron kylän kulttuurimaisemiin. Erityi- sesti keväällä ja syksyllä Torronsuolla on mukava tarkkailla lintujen muuttoa ja suolle lepäämään pysähtyviä lintulajeja. Talvella suolla risteilee latuverkosto, jota on ylläpidetty paikallis- voimin noin kymmenen vuoden ajan.</p> <p>Kansallispuistossa tehtiin vuoden 2010 aikana kävijätutkimus, jolla selvitettiin alueen kävijära- kennetta, kävijöiden harrastuksia, käytön alueellista ja ajallista jakautumista sekä kävijätyytyväi- syyttä. Tutkimuksen tuloksista on apua vuonna 2009 valmistuneen kansallispuiston hoito- ja käyt- tösuunnitelman toteuttamiselle. Omalta osaltaan tulokset osoittavat suunnitelman oikeansuun- taiseksi.</p> <p>Otantakauden (13.1.–18.9.2010) aikana alueen käyntimäärä oli noin 15 000 käyntiä. Vastaa- jien keski-ikä oli 54 vuotta. Vastauksia saatiin kaikkiaan 218 kpl, joista 28 % tammikuulta ja seuraa- vaksi eniten maal- ja heinäkuulta, 16 % kummaltakin. Puiston vierailuin kohde oli Kiljamon luontotorni ja sen juurella oleva tulentekopaikka (69 % vastaajista). Ulkomaalaisten osuus vastaa- jista oli vain 2 %. Suomalaisia vierailijoita saapui eniten Forssasta (40 %), Helsingistä ja Tamme- lasta (8 % kummastakin). Alueen käynnit ovat päiväkäyntejä ja niiden keskimääräinen kesto on reilut 2 tuntia.</p> <p>Tärkeimpiä syitä alueelle saapumiseen olivat luonnon kokeminen, maisemat ja kuntoilu. Suosi- tuimmat harrastukset Torronsuolla olivat luonnosta nauttiminen, murtomaahiihto ja virkistäytymi- nen. Kävijöiden odotukset täytti parhaiten luonnonympäristö. Palveluista parhaan arvion saivat polttopuut tulentekopaikalla, yleinen siisteys ja Kiljamon luontotorni. Laadun arvioinnissa saivat eniten kritiikkiä yrittäjien tuottamat palvelut, jätehuolto, Härksaaren louhos ja yleisökäymälät. Ko- konaisuudessaan kävijät olivat tyytyväisiä palvelujen laatuun ja määrään.</p>		
AVAINSANAT	Torronsuon kansallispuisto, kävijätutkimus		
MUUT TIEDOT			
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 154		
ISSN-L	1235-8983	ISBN (PDF)	978-952-446-893-0
ISSN (VERKKOJULKAISU)	1799-5388		
SIVUMÄÄRÄ	47 s.	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOPAIKKA	
JAKAJA	Metsähallitus, luontopalvelut	HINTA	

PRESENTATIONSBLAD

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM	Juli 2011
UPPDRAGSGIVARE	Forststyrelsen	DATUM FÖR GODKÄNNANDE	
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER	3496/52/2011
TYP AV SKYDD SOMRÅDE/ SKYDDSPROGRAM	nationalpark, Natura 2000-område		
OMRÅDETS NAMN	Torronsuo nationalpark		
NATURA 2000-OMRÅDETS NAMN OCH KOD	Torronsuo FI0344002		
REGIONENHET	Södra Finlands naturtjänster		
FÖRFATTARE	Outi Mäenpää		
PUBLIKATION	Besökarundersökning i Torronsuo nationalpark 2010		
SAMMANDRAG	<p>Torronsuo nationalpark grundades år 1990 och dess areal är 30 km². Nationalparken ligger i Tammela kommun i Egentliga Tavastland. Myren Torronsuo är den största högmossen i naturtillstånd i Finland. Största delen av nationalparken består av myr, mineraljordarnas andel av parkens areal är bara ca sex procent. Torvskiktet i Torronsuo har bildats och blivit allt tjockare under loppet av flera årtusenden och är på de tjockaste ställena över tio meter. Torronsuo har bevarats så gott som i naturtillstånd, fastän myren omges av odlingsmarker och ligger nära stora städer.</p> <p>Torronsuo bildar tillsammans med Liesjärvi nationalpark, Saari folkpark och Tavastlands naturum i Tammela samt Komio naturskyddsområde och Melkuttimet-området i Loppis ett av de mest attraktiva friluftslivs- och naturturismmålen på Tavastlands sjöplatå. Ett nätverk av friluftsleder kallat Hämeen Ilvesreitti (Tavastlands lodjursled) förenar dessa områden med varandra.</p> <p>Man kan bekanta sig med Torronsuo genom att göra en halvdagsutflykt i Kiljamos omgivning eller en heldagsutflykt i myrens södra delar och i Torro bys kulturlandskap utanför nationalparken. Speciellt på våren och hösten kan man följa fåglarnas flyttning och skåda fåglar som rastar på myren. På vintern finns det ett nätverk av skidspår på myren, som har underhållits genom lokalt talkoarbete redan under ca tio år.</p> <p>I nationalparken gjordes en besökarundersökning år 2010. Man utredde besökarstrukturen, besökarnas aktiviteter på området, besökens områdesvisa och tidsmässiga fördelning samt besökarnas belåtenhet. Undersökningens resultat används när man verkställer skötsel- och användningsplanen för nationalparken från år 2009. Undersökningens resultat visar att planen i dessa frågor har hållit streck.</p> <p>Besökarantalet på området under undersökningstiden (13.1–18.9.2010) var ca 15 000. Medelåldern för svararna var 54 år. Man fick in sammanlagt 218 svar, av vilka 28 % var från januari och den näst största andelen från mars och juli, 16 % från bägge. Det populäraste besöksmålet i nationalparken var Kiljamo naturtorn och eldplatsen intill naturtornet (69 % av svararna). Utlämningarnas andel av svararna var bara 2 %. Mest finländska besökare kom det från Forssa (40 %), Helsingfors och Tammela (8 % från bägge). Besöken bestod av dagsbesök och varade i genomsnitt drygt 2 timmar.</p> <p>De viktigaste orsakerna till besöken var naturupplevelsena, landskapen och motionering. De populäraste aktiviteterna i Torronsuo var att njuta av naturen, att terrängskida och att rekreativ sig. Besökarnas förväntningar uppfylldes bäst när det gäller naturmiljön. I fråga om tjänsterna var besökarna nöjdast med veden vid eldplatser, den allmänna snyggheten och Kiljamo naturtorn. Mest kritik när det gäller tjänsternas kvalitet fick de tjänster som företagarna producerar, avfallshanteringen, Härksaari dagbrott och de allmänna toaletterna. På det hela taget var besökarna nöjda med mängden av och kvaliteten på tjänsterna.</p>		
NYCKELORD	Torronsuo nationalpark, besökarundersökning		
SERIENS NAMN OCH NUMMER	Metsähallituksen luonnonuojelujulkaisuja. Sarja B 154		
ISSN-L ISSN (ONLINE)	1235-8983 1799-5388	ISBN (PDF)	978-952-446-893-0
SIDANTAL	47 s.	SPRÅK	finska
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	
DISTRIBUTION	Forststyrelsen, naturtjänster	PRIS	

Sisällys

1 JOHDANTO.....	7
2 KÄVIJÄTUTKIMUKSEN TOTEUTUS	8
2.1 Alueen kuvaus	8
2.2 Aineisto ja menetelmät	10
3 TULOKSET	12
3.1 Kävijärakenne.....	12
3.1.1 Kävijöiden perustiedot.....	12
3.1.2 Kävijöiden seuruetiedot	13
3.2 Käynti Torronsuon kansallispuistossa.....	14
3.2.1 Kohteen tärkeys	14
3.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset	15
3.2.3 Käyntien alueellinen jakautuminen	17
3.2.4 Käynnin kesto ja toistuvuus.....	18
3.2.5 Kävijöiden aiempi retkeilykokemus	21
3.2.6 Saapuminen alueelle	21
3.2.7 Käyntiin liittyvä rahankäyttö ja sen paikallistaloudelliset vaikutukset	23
3.2.8 Tietolähde	27
3.3 Kävijäytyvyisyys	28
3.3.1 Käynnin tarkoitus	28
3.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta	29
3.3.3 Kävijöiden odotusten toteutuminen	31
3.3.4 Vastanneiden käyntiä häirinneet tekijät.....	31
3.3.5 Kävijäytyvyisyysindeksi.....	32
3.4 Valinnaiset ja aluekohtaiset kysymykset.....	33
3.5 Vapamuotoiset ajatukset.....	33
4 YHTEENVETO JA TULOSTEN TARKASTELU	34
LÄHTEET	36
LIITTEET	
Liite 1 Suomenkielinen kyselylomake	37
Liite 2 Torronsuon kansallispuiston kävijätutkimuksen 2010 otantakehikko	41
Liite 3 Aineiston toteutunut keruu-aikataulu	42
Liite 4 Vastaajien ilmoittamat matkan muut kohteet.....	44
Liite 5 Vapamuotoinen palaute aihepiireittäin.....	46

1 Johdanto

Torrnsuon kansallispuisto on Hämeen järviylängöllä sijaitseva päiväretkikohde, jossa voi tutustua eteläsuomalaiseen suomaismaan. Metsähallitus vastaa alueen hoidosta ja ylläpitää kansallispuiston retkeilyrakenteita.

Torrnsuon kansallispuistossa tehtiin kävijätutkimus vuonna 2010. Tutkimuksen tavoitteena oli saada selville alueen kävijärakenne, kävijöiden harrastukset, käytön alueellinen ja ajallinen jakautuminen, kävijätyytyväisyys sekä kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset tulo- ja työllisyysvaikutukset.

Torrnsuolle valmistui hoito- ja käyttösuunnitelma vuonna 2009 (Metsähallitus 2009). Nyt valmistunut kävijätutkimus on ensimmäinen laatuaan Torrnsuon kansallispuiston 20-vuotisessa historiassa. Kävijätutkimuksen tuloksista on apua uuden hoito- ja käyttösuunnitelman toteuttamiselle ja omalta osaltaan tulokset osoittavat suunnitelman oikeansuuntaiseksi.

2 Kävijätutkimuksen toteutus

2.1 Alueen kuvaus

Vuonna 1990 perustettu Torrjonsuon kansallispuisto sijaitsee eteläsuomalaisessa Tammelan kunnassa Kanta-Hämeessä, valtatie 2 länsipuolella (kuva 1). Kansallispuistoon on matkaa Forssasta n. 10 km, Tammelan kirkonkylältä n. 15 km, Somerolta n. 15 km, Hämeenlinnasta n. 75 km ja Helsingistä n. 110 km.

Kuva 1. Torrjonsuon kansallispuiston sijainti. © Metsähallitus 2011, © Maanmittauslaitos, 1/MML/11.

Torrjonsuon kansallispuisto on suomalaismaa parhaimmillaan. Suon keskellä on useita pieniä mänikköisiä metsäsaarekkeita. Torrjonsuota reunustavat metsät, harjut, kalliojyrkänteet ja näköalakalliot. Suoalueet ovat säilyneet lähes luonnontilaisina. Suon turvekerros on kertynyt ja kasvanut vuosituhansien aikana, niin että paksuimmillaan se on yli 10 metriä. Toistakymmentä kilometriä pitkä suoalue muodostuu useista toisiinsa liittyvistä ns. koho- eli keidassoista.

Kansallispuiston tunnuslaji on karpalo. Torrjonsuon kasvillisuus on tyypillistä Lounais-Suomen keidassoille. Keidassuon karuudelle vastakohtaa tuovat suon saarekkeiden paikoin lehtomaiset lajit, esim. sinivuokot, kevätlinnunherneet, lehmukset ja lehtokuusamat.

Torrjonsuon Talpianjärven ympäristöstä on löydetty viitteitä kivikautisista asuinpaikoista. Talpianjärvi oli aiemmin matala järvi, mutta sen pintaa laskettiin viimeksi 1950-luvulla peltojen kuivatamiseksi. Nykyisin Talpianjärvi on kasvanut lähes kokonaan umpeen. Torrjonsuolta on kerätty saraheinää karjan rehuksi Torrjon kylän asuttamisesta saakka. Suoheinän niitto jatkui aina 1960-luvulle asti. Lisäksi suosta on nostettu turvetta kotieläinten kuivikkeeksi. Kaikilla Torrjonsuohon rajautuvilla tiloilla oli oma turpeenottoaikkansa. Eläinten kuivikkeeksi nostettu turve on ollut pintaturvetta – toiminta on ollut pientä ja paikallista. Torrjonsuon vanhoja metsäojitusalueita on ennallistettu vuosina 1997–1999.

Kulttuuriperintöä kansallispuistossa edustaa Härksaaren louhos, josta saatiin kvartseja lasiteollisuuden tarpeisiin. Louhintaa harjoitettiin n. 80 vuoden ajan ja se lopetettiin 1833. Kuuluisa tutkimusmatkailija A. E. Nordenskiöld löysi 1862 Torrjonsuon louhosten tutkimuksissa lukuisia mine-

raaleja, joista osa on hyvin harvinaisia. Torronsuon alueelta ovat peräisin monen Euroopan museon varhaisimmat tantaalimineraalinäytteet.

Torrnsuon kansallispuisto on kävijöilleen päiväretkikohde, jossa virkistäydytään retkeilemällä, hiihtämällä tai tarkkailemalla lintuja. Puistossa on yksi pysäköintialue, Kiljamo (kuva 2). Pysäköintialueella on opastaulu, jossa on alueen kartta sekä tärkeimpiä tietoja alueesta. Pysäköintialueelta lähtevät merkityt reitit sekä talvella hiihtoladut. Kiljamon tulentekopaikalle ja luontotornille on n. 300 metrin matka. Luontotorni ja yli 10 kilometrin mittainen rengasreitti valmistuivat vuonna 2000. Latuverkostoa on ylläpidetty suolla paikallisin talkoovoimin noin kymmenen vuoden ajan.

Taulukkoon 1 on koottu tärkeimmät tiedot Torrnsuon kansallispuistosta. Lisätietoa kansallispuistosta löytyy mm. Luontoon.fi-verkkopalvelusta (Metsähallitus 2010a).

Kuva 2. Torrnsuon kansallispuisto. © Metsähallitus 2011, © Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Taulukko 1. Torrnsuon kansallispuistoa kuvaavat tärkeimmät tiedot v. 2010.

TORRNSUON KANSALLISPUISTO	
Perustamisajankohta	1990
Sijainti	Etelä-Suomessa, Kanta-Hämeessä, Tammelan kunnan alueella
Kansallispuiston pinta-ala	30 km ² , josta suurin osa suota; kivennäismaata vain noin 173 ha
Käyntimäärä (v. 2010)	17 000
Palvelut	<p>Metsähallituksen palvelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kiljamon luontotorni ja tulentekopaikka, joista jälkimmäinen sopii myös liikuntarajoitteisille. Tulentekopaikan yhteydessä on inva-kuivakäymälä. – Pitkospuita n. 4 km, joista liikuntarajoitteisille pitkospolkua n. 150 m sekä suon laidalla oleva katselutasanne. – Hämeen luontokeskus, n. 20 km. <p>Yrittäjien tarjoamat palvelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kansallispuistossa ja sen lähialueella tarjotaan ohjelmapalveluita, mm. maasto-opastuksia, välinevuokrausta, majoituspalveluita ja koiravaljakko- retkiä.
Käyttömuodot	Luonnonsuojelu, luontomatkailu, luonnon virkistyskäyttö, tutkimustoiminta
Hoito- ja käyttösuunnitelma	Valmistunut vuonna 2009 (Metsähallitus 2009)

2.2 Aineisto ja menetelmät

Kävijätutkimuksen aineisto kerättiin Torronsuon Kiljamon pysäköintialueella 13.1.–18.9.2010. Aineiston keruupaikkana Torronsuolla oli vain Kiljamon pysäköintialue, joka on kansallispuiston ainoa pysäköintialue ja siten luonteva paikka tavoittaa kävijät. Kansallispuistoon on vaikea päästä julkisilla kulkuneuvoilla, joten suuri osa kävijöistä saapuu alueelle omalla autolla tai tilausbussilla.

Tutkimuksessa käytettiin Metsähallituksen vakiolomaketta, joka muokattiin Torronsuon kansallispuistoon sopivaksi (liite 1, Kajala ym. 2009). Vakiolomaketta käytettäessä tutkimus saadaan vertailukelpoiseksi Metsähallituksen muiden vastaavien alueiden tutkimusten kanssa.

Aineiston otantakehikossa (liite 2) tarvittavien otantapäivien määrä arvioitiin Metsähallituksen henkilökunnan aluetuntemuksen perusteella. Haastattelupäivien jakautuminen tasaisesti eri viikonpäiville varmistettiin arpomalla. Aamupäivien (klo 9–13) ja iltapäivien (alkuvuodesta klo 12–16, valoisana aikana klo 14–18) sijoittuminen satunnaisesti otantakehikkoon varmistettiin arpomalla.

Otokseen poimittiin kaikki Torronsuon kansallispuiston alueella vierailevat 15 vuotta täyttäneet henkilöt tapaamisjärjestyksessä sitä mukaa kuin haastattelijat vapautui edellisen kävijän haastattelemisesta. Kävijälomaketta tarjottiin täytettäväksi niille henkilöille, jotka olivat jo retkeilleet kansallispuistossa ja saapuivat pysäköintialueelle lähteäkseen puistosta pois. Mikäli haastattelijan työvuoro oli loppupuolella ja pysäköintipaikalle saapui uusia retkeilijöitä, tarjottiin näille lomaketta ohjeistuksen kera mukaan kotona täytettäväksi. Yleensä haastatteluihin suhtauduttiin myönteisesti. Kävijätutkimuksesta kieltäytyi 22 henkilöä.

Jokaiselta keruupäivältä pidettiin keruupäiväkirjaa, johon kirjattiin sääolot, suuret ryhmät, keruun kesto, kävijöiden määrä ja kerättyjen lomakkeiden lukumäärä sekä muita huomioitavia asioita tai kävijöiltä tulleita kommentteja.

Pääsääntöisesti kävijät täyttivät kyselylomakkeen itse Kiljamon pysäköintialueella ja palauttivat sen haastattelijalle. Osa vastaajista halusi täyttää lomakkeen kotona. Heille annettiin täyttöohjeet, alueen kartta (kuva 5) sekä valmiiksi maksettu palautuskuori mukaan. Kävijät olivat tunnollisia täyttämään lomakkeita myös kotona, sillä mukaan annetuista lomakkeista palautui täytettyinä 79 %. Vaikka 22 henkilöä kieltäytyikin vastaamasta kävijätutkimukseen, tuli kyselyn vastausprosentiksi kokonaisuudessaan 91 %.

Vastauksille asetettu määrällinen tavoite oli 400 kappaletta, ja vastauksia saatiin kesän 33 keräyspäivänä yhteensä 218 (7,5 lomaketta/keräyspäivä). Neljä keräyspäivää tuotti nollatuloksen, eli niinä päivinä ei saatu yhtään lomaketta. Nollapäivät sijoituivat kaikki eri kuukausille, viikonpäivätkin vaihtelivat, mutta yhteistä oli se, että ne olivat kaikki aamupäivän (klo 9–13) keräysvuoroja. Muutama ennalta arvottu haastattelupäivä jouduttiin perumaan muiden työtehtävien vuoksi. Toteutunut aineiston keruuaikataulu on liitteessä 3.

Kyselylomakkeita oli käytettävissä suomen- ja englanninkielisinä. Muita kieliversioita ei kaivattu. Palautetuista vastauslomakkeista englanninkielisiä oli 5 %.

Kyselylomakkeiden tiedot tallennettiin Metsähallituksen asiakasseurantatietojen hallintaan käytävään ASTA-tietojärjestelmään. Aineiston analysoinnin tilastollisina menetelminä käytettiin suorien jakaumien tarkastelua ja kuvailevia tunnuslukuja (keskiarvo, keskihajonta, moodi, mediaani ja prosenttipisteet):

- Moodi on tyyppi-arvo, joka kuvaa aineiston yleisintä arvoa.
- Mediaani ilmaisee muuttujan keskimmäisen arvon jakaen havaintoaineiston kahteen yhtä suureen osaan.
- 25 %:n prosenttipiste ilmaisee sen muuttujan arvon, jonka alle sijoittuu neljäsosa havaintoaineistosta, ja 75 %:n prosenttipiste puolestaan sen muuttujan arvon, jonka alle sijoittuu kolme neljäsosaa havainnoista.

Kävijöiden rahankäytön paikallistaloudellisten vaikutusten laskemiseen (luku 3.2.7) käytettiin Metsäntutkimuslaitoksen ja Metsähallituksen vuonna 2009 kehittämää laskentamallia (Metsähallitus & Metsäntutkimuslaitos 2009). Yhdysvaltalaiseen Money Generation Model'iin (Stynes et al. 2000, MGM2 2009) perustuva, Suomen oloihin muokattu malli liitettiin vuonna 2010 osaksi Metsähallituksen ASTA-tietojärjestelmää. Paikallistaloudellisten vaikutusten laskemisessa käytetään ASTAan tallennettuja tietoja kävijöistä ja heidän rahankäytöstään sekä alueen vuotuista käyntimäärää. Laskentaa varten suojelu- ja retkeilyalueet on jaettu neljään luokkaan lähialueen asukastiheyden perusteella. Torronsuo kuuluu luokkaan ”taajama”. Kullekin luokalle on laskettu keskimääräiset välittömien vaikutusten kertautumista kuvaavat kertoimet sekä työllisyysuhdeluvut. Apuna on käytetty Tilastokeskuksen maakunnallisista panos-tuotostaulukoista johdettuja paikallisia panos-tuotostaulukoita.

3 Tulokset

3.1 Kävijärakenne

3.1.1 Kävijöiden perustiedot

Kävijätutkimukseen vastanneista 54 % oli miehiä ja 46 % naisia. Miesten keski-ikä oli n. 56 vuotta ja naisten n. 51 vuotta (taulukko 2). Vastanneista miehistä iäkkäin oli 80-vuotias ja naisista 74-vuotias. Suurin kävijäryhmä oli 55–64-vuotiaat sekä miehissä että naisissa. Vastanneista 66 %:lla oli joko opistotasoinen tutkinto tai yliopisto- tai korkeakoulututkinto (taulukko 3). Ammattikoulun käyneitä oli 18 % vastanneista ja 16 %:lla ei ollut lainkaan ammatillista tutkintoa.

Kotimaisia kävijöitä oli 96 % vastanneista. Heitä tuli Torronsuon kansallispuistoon eniten Forsasta, 40 % (taulukko 4). Tammelasta ja Helsingistä kävijöitä oli 8 % kummastakin. Somerolta saapui 6 % kävijöistä. Pohjoisin vastaaja oli Seinäjoelta. Ulkomaisia kävijöitä oli noin 2 % vastanneista: Ranskasta, Unkarista, Alankomaista ja Ruotsista.

Taulukko 2. Vastanneiden ikää kuvaavia tunnuslukuja sukupuolen mukaan. Vastanneiden lukumäärä (n) oli 212.

Ikä	Mies	Nainen	Kaikki
Keski-ikä	55,60	51,15	53,54
län keskihajonta	12,53	11,96	12,44
Minimi-ikä	20	17	17
Maksimi-ikä	80	74	80
Moodi	59	61	59
Mediaani	58	54	56

Taulukko 3. Vastanneiden ammatillinen koulutus sukupuolen mukaan.

Ammatillinen koulutus	Mies		Nainen		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Ammattikoulu	18	16	20	20	38	18
Opistotasoinen tutkinto	43	38	39	40	82	39
Alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto	7	6	9	9	16	8
Ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto	24	21	16	16	40	19
Ei ammatillista tutkintoa	20	18	14	14	34	16
Yhteensä	112	100	98	100	210	100

Taulukko 4. Vastanneiden asuinkunnat.

Asuinkunta	kpl	%
Forssa	80	40
Helsinki	16	8
Tammela	15	8
Somero	13	6
Vantaa	9	4
Jokioinen	9	4
Espoo	8	4
Tampere	6	3
Salo	5	3
Nokia	4	2
Hämeenlinna	4	2
Hyvinkää	3	2
Ypäjä	3	2
Muut (Aura, Föglö, Heinola, Humppila, Janakkala, Kauniainen, Kemiönsaari, Kirkkonummi, Lahti, Lempäälä, Liperi, Loimaa, Loppi, Mänttä-Vilppula, Pori, Seinäjoki, Turku, Tuusula, Valkeakoski)	25	13
Yhteensä	200	100

3.1.2 Kävijöiden seuruetiedot

Torrnsuon kansallispuiston kävijät saapuivat puistoon useimmiten pienissä 2–5 hengen seurueissa (67 %) (taulukko 5). Yksin liikkuvia oli vastanneista 28 %. Vastanneista 25:llä oli seurueessaan alle 15-vuotiaita (taulukko 6). Näissä seurueissa lapsia oli keskimäärin 4,5, ja heidän ikänsä oli keskimäärin 9 vuotta. Liikuntaesteisiä oli vain yhdessä seurueessa, yksi henkilö.

Taulukko 5. Kävijöiden seuruetiedot.

Seurueen koko	kpl	%
Yksin	60	28
2–5 hengen seurue	143	67
6 tai useamman hengen seurue	10	5
Yhteensä	213	100

Taulukko 6. Usean hengen seurueita kuvaavia tunnuslukuja Torrnsuon kansallispuistossa.

	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25 %	Med	75 %	Max
Seurueen koko yhteensä	153	3,6	5,34	2	2	2	3	44
Alle 15-vuotiaita	25	4,5	10,32	1	1	1	2	42
Liikuntaesteisiä	1	1,0		1	1	1	1	1
Alle 15-vuotiaiden syntymävuodet	30	2 001,4	3,47	1 995	1 999	2 001	2 005	2 006

Suurin osa vastaajista oli tullut kansallispuistoon oman perheen kanssa (66 %) tai ystävien seurassa (23 %) (taulukko 7). Kohdassa ”jostakin muusta” oli yksi henkilö maininnut asiakkaan ja yksi linturekeilijät.

Taulukko 7. Seurueen koostumus.

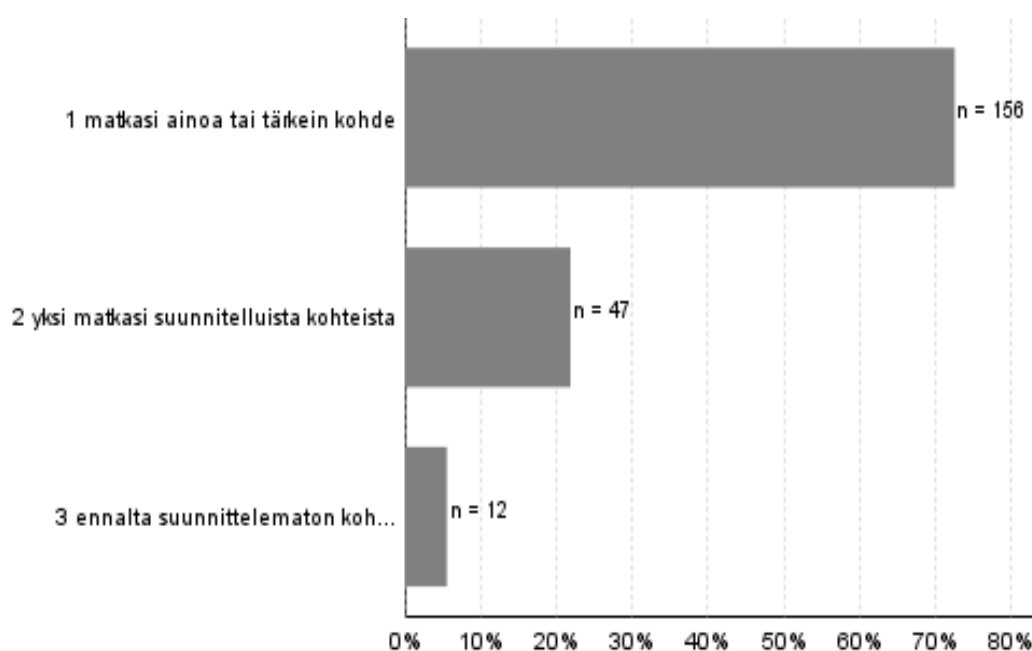
Seurue	kpl	%
Oman perheen jäsenet	99	66
Muut sukulaiset	6	4
Ystävät	34	23
Työtoverit	3	2
Koululuokka	2	1
Kerho, yhdistys tms.	3	2
Jokin muu, mikä?	2	1
Yhteensä	149	100

3.2 Käynti Torrnsuon kansallispuistossa

3.2.1 Kohteen tärkeys

Torrnsuon kansallispuiston kävijätutkimukseen vastanneista 73 % ilmoitti kansallispuiston olleen matkan ainoa tai tärkein kohde (kuva 3). Vastanneista 22 %:lle kansallispuisto oli yksi matkan suunnitelluista kohteista. Lähes puolet tästä joukosta (48 %) ilmoitti muiksi matkan tärkeiksi kohteiksi muita Hämeen järviylängön kohteita: Liesjärven kansallispuiston, Korteniemen perinnetilan, Hämeen luontokeskuksen, Saaren kansanpuiston ja Ruostejärven (liite 4).

Vastanneista 6 % ilmoitti kansallispuiston olleen ennalta suunnitteleman kohde matkan varrella. Tällöin matkan pääkohteiksi oli ilmoitettu mm. Liesjärven kansallispuisto, Saaren kansanpuisto, lähialueen lintupaikat, Salo, Somero, Forssa, Pori ja Lohja (liite 4).

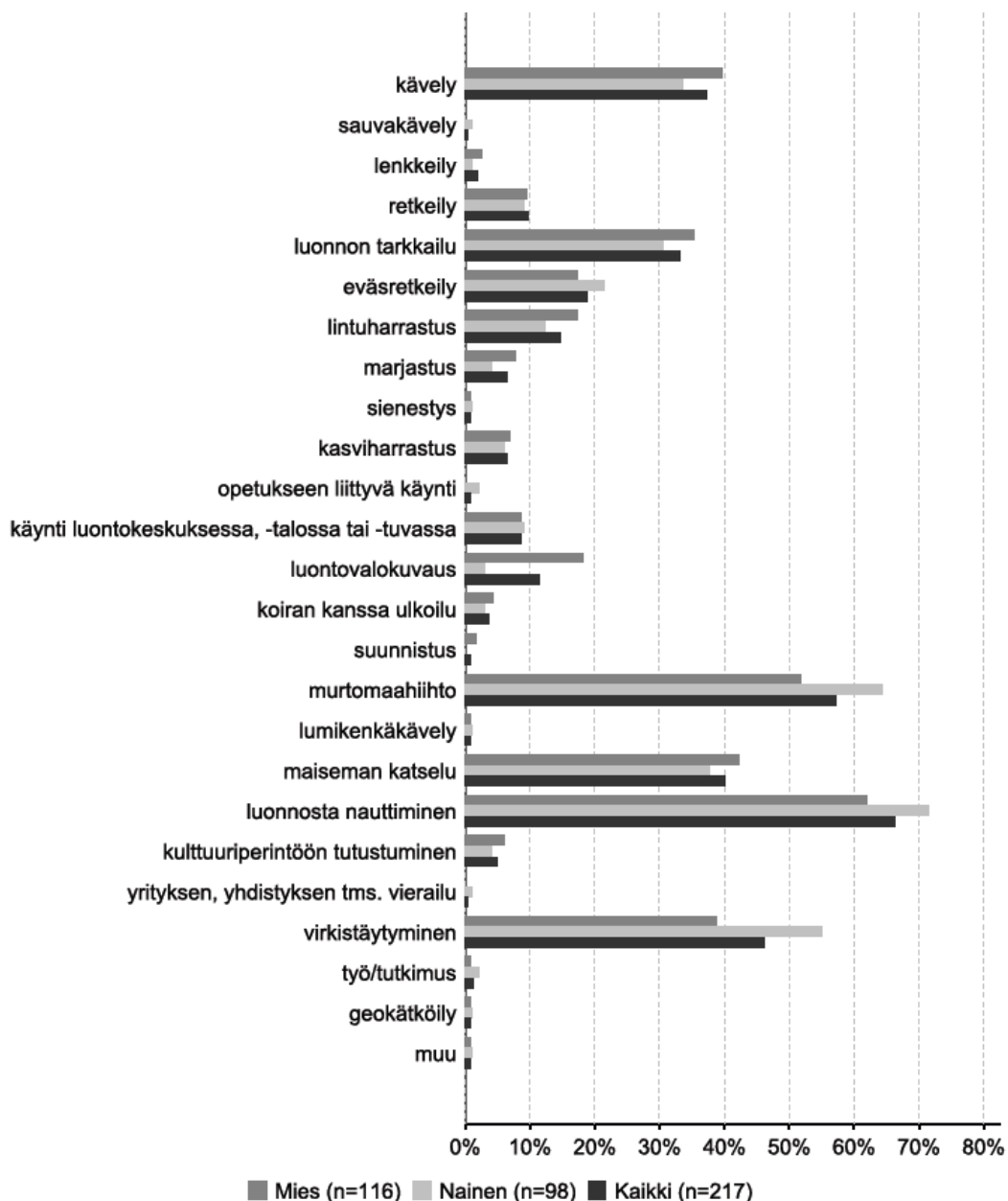
Kuva 3. Torrnsuon kansallispuiston tärkeys matkan kohteena (n = 215).

3.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset

Vastanneiden tällä käynnillä Torronsuon kansallispuistossa harrastamista toiminnoista olivat suosituimpia luonnosta nauttiminen (66 % vastanneista), murtomaahiihto (57 %), virkistäytyminen (46 %), maiseman katselu (40 %), kävely (37 %) ja luonnon tarkkailu (33 %) (kuva 4).

Luonnosta nauttiminen oli molempien sukupuolten suosituin harrastus. Miehistä sitä harrasti 62 % ja naisista 71 % (kuva 4). Naisten ja miesten suosittu harrastukset olivat yhteneväisiä, sillä molemmilla ryhmällä oli sama kärkikuusikko. Suurehko prosentuaalinen ero naisten ja miesten välillä on luontovalokuvauksessa, jota ilmoitti tällä käynnillä harrastavansa naisista vain 3 %, mutta ja miehistä 18 %.

Useimmat kävijätutkimukseen vastanneista osallistuivat tällä käynnillä 1–3 toimintaan (52 % vastanneista) (taulukko 8). 35 % osallistui 4–6 toimintaan ja 13 % seitsemään tai useampaan.

Kuva 4. Harrastukset, joihin osallistuttiin tai aiottiin osallistua tällä käynnillä Torronsuon kansallispuistossa ja niiden suosio. Kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vaihtoehto.

Taulukko 8. Harrastusten lukumäärä tällä käynnillä Torronsuon kansallispuistossa.

Harrastusten lukumäärä	Miehet		Naiset		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
1–3	62	53	49	50	112	52
4–6	36	31	37	38	75	35
7–9	17	15	10	10	27	12
10 tai enemmän	1	1	2	2	3	1
Yhteensä	116	100	98	100	217	100

Kävijöiltä tiedusteltiin myös, mikä oli heille tärkein harrastus Torronsuon kansallispuistossa oleskelun aikana. Vastanneista 50 % ilmoitti tärkeimmäksi toiminnakseen murtomaahiihdon (taulukko 9). Luonnosta nauttimista piti kaikkein tärkeimpänä 20 % ja luonnon tarkkailua 7 % kaikista vastanneista.

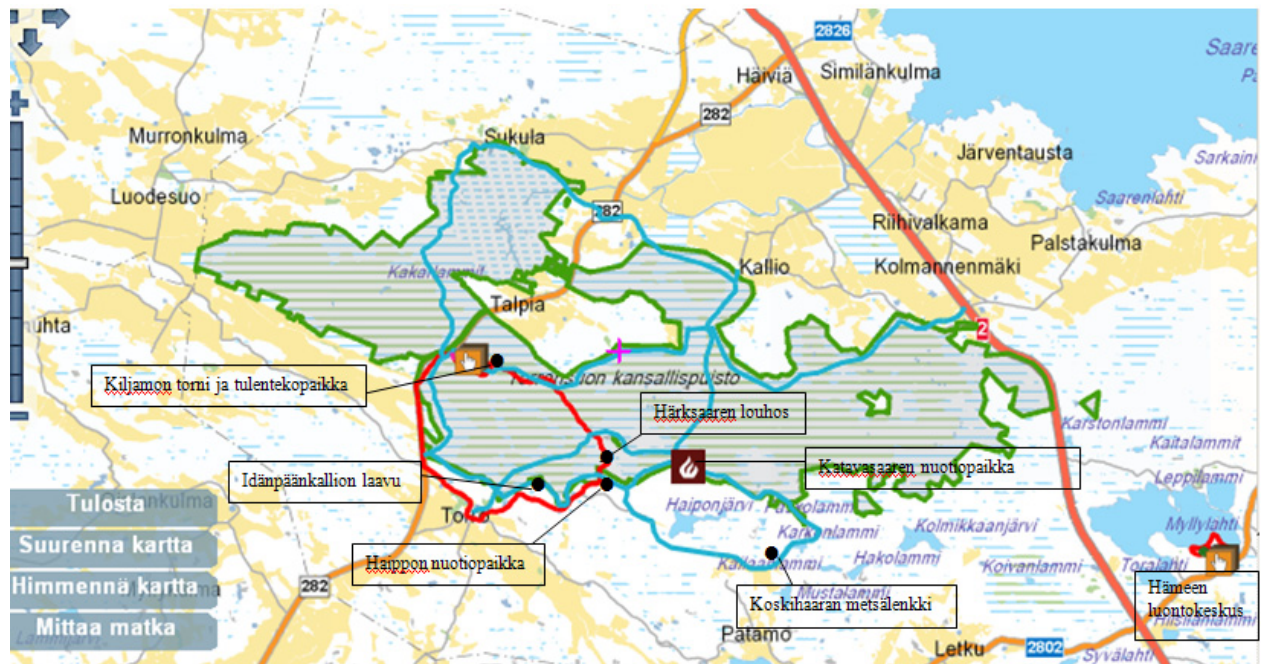
Taulukko 9. Vastanneiden tärkeimmät harrastukset tällä käynnillä Torronsuon kansallispuistossa.

Tärkein harrastus	Mies		Nainen		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Murtomaahiihto	46	48	46	52	93	50
Luonnosta nauttiminen	18	19	19	22	38	20
Luonnon tarkkailu	8	8	5	6	13	7
Kävely	9	9	3	3	12	6
Virkistäytyminen	3	3	3	3	6	3
Maiseman katselu	2	2	2	2	4	2
Retkeily	3	3			3	2
Lintuharrastus	2	2	1	1	3	2
Eväsretkeily			2	2	2	1
Marjastus	1	1	1	1	2	1
Opetukseen liittyvä käynti			2	2	2	1
Luontovalokuvaus	2	2			2	1
Sauvakävely			1	1	1	1
Lumikenkäkävely			1	1	1	1
Kulttuuriperintöön tutustuminen			1	1	1	1
Työ/tutkimus	1	1			1	1
Geokätköily	1	1			1	1
Muu			1	1	1	1
Yhteensä	96	100	88	100	186	100

3.2.3 Käyntien alueellinen jakautuminen

Ylivoimaisesti suosituin vierailukohde oli Kiljamon luontotorni tai tulentekopaikka. Vastanneista 69 % oli vierailut Kiljamalla, 40 % Haipon nuotiopaikalla, 13 % Härksaaren vanhalla louhoksella ja 12 % Hämeen luontokeskuksessa sekä saman verran Katavasaaren nuotiopaikalla (taulukko 10). Kohteet on merkitty kuvan 5 kartalle. Muista käyntikohteista tuli yksittäisiä mainintoja, mm. hiihtolenkkejä, esteettömän pitkospuupulun katselutasanne sekä suonympäryslenkki (taulukko 11).

Kuva 5. Torronsuon kansallispuiston käyntikohteet. Kansallispuisto on merkitty vihreällä viivoituksella, kesäreitti on punaisella viivalla ja ladut sinisellä. Karttaa käytettiin apuna haastattelussa. © Metsähallitus 2011, © Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Taulukko 10. Käyntien alueellinen jakautuminen Torronsuon kansallispuistossa. Käynnillä oli mahdollista vieraila useammassa paikassa.

Käyntikohte	kpl	%
Kiljamon luontotorni tai tulentekopaikka	146	69
Haipon nuotiopaikka	86	40
Härksaaren vanha louhos	27	13
Katavasaaren nuotiopaikka	26	12
Hämeen luontokeskus	25	12
Muualla, missä?	19	9
Kallio (latu)	19	9
Idänpäänkallion laavu	19	9
Koskihaaran metsälentki (latu)	16	8
Sukula (latu)	5	2
Riihivalkama (latu)	4	2
Vastanneita yhteensä	213	

Taulukko 11. Muut käyntikohteet. Käynnillä oli mahdollista vieraila useammassa paikassa.

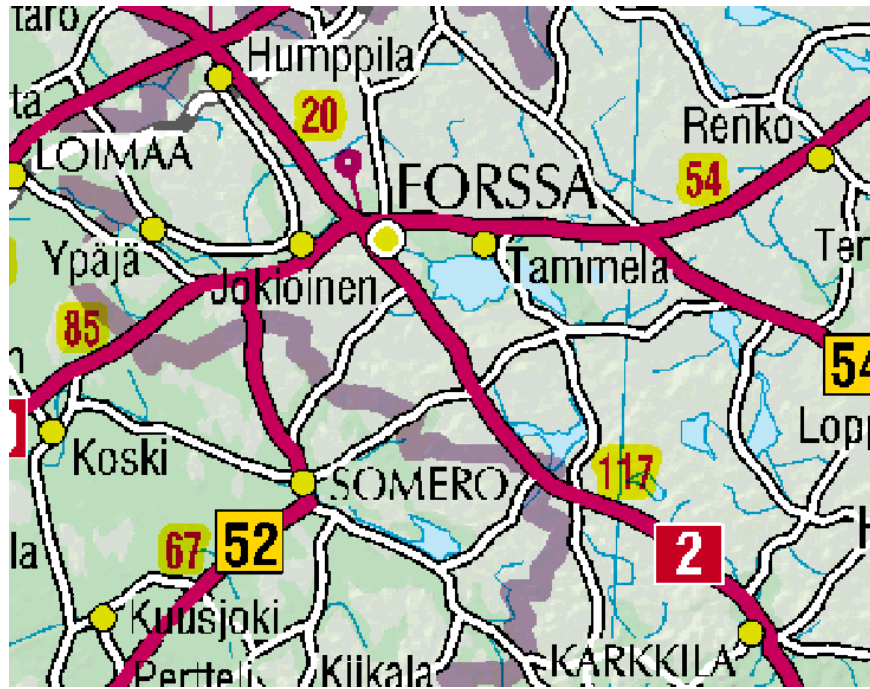
Käyntikohde	kpl
1,2 km pitkospuulenkki	1
Ei kohdetta	1
Hiihtolenkki	3
Hiihtolenkki Kiljamolta	1
Kalliokolon reitti	1
Kiljamo, Haippo, Kallionhaara	1
Kiljamo, maasto	1
Luontopolun ympäri	1
Palaneen kallion kuru	1
Parkkipaikalta Torrolle päin	1
Pitkospuiden katselulevennys	1
Suonympäryslenkki	1
Torro	1
Torron hautausmaa	1
Torron luontopolku + kappeli	1
Vapaasti suolla	1
Yhteensä	18

3.2.4 Käynnin kesto ja toistuvuus

Kaikki Torronsuon kansallispuiston kävijätutkimukseen osallistuneet olivat päiväkävijöitä. Kansallispuistossa ei ole telttailualueita tai tupia, eikä näin ollen yöpymispaikkoja. Päiväkävijöiden käynti kesti lyhimmillään alle tunnin (taulukko 12). Kävijöistä 95 % tuli alueelle henkilöautolla. Keskimäärin päiväkävijä oleskeli alueella reilut kaksi tuntia.

Kävijöiltä tiedusteltiin myös, miten pitkään he oleskelivat Torronsuon kansallispuistossa ja sen lähialueella yhteensä. Tässä kysymyksessä oli lisäksi tarjolla vastausvaihtoehto ”asun lähialueella”. Torronsuon kansallispuiston lähialueeksi oli määritelty Someron, Forssan ja Tammelan kunnat. Lähialue näkyy osittain kuvan 6 kartalla, jota käytettiin apuna haastatteluissa.

Käynnin kokonaiskestossa Torronsuolla ja sen lähialueilla on huomioitu ainoastaan lähialueen ulkopuolella asuvat vastaajat. Näin tulos kuvaa matkailijoiksi luokiteltavien henkilöiden viipymää puistossa ja sen lähialueella. Tällaisia kävijöitä oli 46 % tutkimukseen osallistuneista. Matkailijat, jotka olivat sekä puistossa että lähialueella vain päiväkäynnillä, viettivät puistossa ja sen lähialueella yhteensä keskimäärin vajaat kolme tuntia (2,7 h) (taulukko 13). Se on noin puoli tuntia enemmän kuin mitä kaikki vastanneet keskimäärin viettivät puistossa (2,3 h). Ne matkailijat, jotka yöpyivät matkallaan kansallispuistossa tai sen lähialueella, viipyivät keskimäärin vajaat viisi vuorokautta.

Kuva 6. Torronsuon kansallispuiston lähialueiksi määriteltiin Tammela, Forssa ja Somero. Kartta, jossa lähialue näkyy osittain, näytettiin haastateltaville kyselyyn yhteydessä. © Metsähallitus 2011, © Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Taulukko 12. Vastanneiden käynnin kesto (tunteja) Torronsuon kansallispuistossa. Kaikki kävijät olivat päiväkävijöitä, koska alueella ei voi yöpyä.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Miehet	116	54	2,3			0	15
Naiset	97	45	2,2			0	8
Yhteensä	216	100	2,3	2	2	0	15

Taulukko 13. Matkailijoiden (lähialueen ulkopuolella asuvat vastaajat) käynnin kesto (tunteja/vuorokausia) Torronsuon kansallispuistossa ja sen lähialueella.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	73	82	2,7	2	2	0	10
Miehet	41	56	3,1			1	10
Naiset	30	41	2,2			0	6
Yöpyjät	16	18	4,7	3	2	2	21
Miehet	8	50	4,0			2	10
Naiset	8	50	5,4			2	21
Yhteensä	89						

Torronsuon kansallispuiston lähistöllä yövyttiin eniten omassa mökissä (39 %). Toiseksi suosituin oli vuokramökki (27 %) ja sen jälkeen asuntoauto tai -vaunu, jollaisessa oli yöpynyt kolme vastaajaa (taulukko 14).

Ensimmäistä kertaa Torrnsuon kansallispuistossa vieraili neljäsosa vastanneista (taulukko 15). Miehistä oli hieman suurempi osa ensikertalaisia (27 %) kuin naisista (24 %). Torrnsuon kansallispuistossa aiemmin vierailleet olivat käyneet puistossa keskimäärin 33 kertaa viimeisten 5 vuoden aikana. Varhaisin vierailu Torrnsuon alueelle oli tehty vuonna 1940 (taulukko 16). Puistossa aiemmin käyneet olivat vierailleet siellä ensimmäisen kerran keskimäärin vuonna 1997, noin 13 vuotta sitten, ja edellisen kerran vuonna 2009.

Taulukko 14. Yöpymisten määrä Torrnsuon kansallispuiston lähistöllä yöpymistavoittain (n = 26).

Yöpymistapa	n	Keski-arvo	Keskihaj.	Prosenttipisteet				
				Min	25 %	Med	75 %	Max
Hotellissa	2	2,0	0,00	2	2	2	2	2
Vuokramökissä	7	11,1	12,08	1	1	7	28	28
Omassa mökissä	10	9,1	10,46	1	2	3	20	30
Asuntoautossa tai -vaunussa	3	4,7	2,31	2	2	6	6	6
Omassa majoitteessa (laavu, teltta tms.)	2	1,0	0,00	1	1	1	1	1
Ystävän tai sukulaisen luona	2	1,0	0,00	1	1	1	1	1

Taulukko 15. Käynnin toistuvuus Torrnsuon kansallispuistossa.

Käynnin toistuvuus	Miehet		Naiset		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Ensikertaa alueella	28	27	21	24	49	25
Käynyt aikaisemmin	76	73	68	76	145	75
Yhteensä	104		89		194	

Taulukko 16. Torrnsuon kansallispuistossa aiemmin vierailneiden ensimmäisen ja viimeisimmän käynnin ajoittuminen.

Ensimmäinen ja viimeisin käynti alueella	n	Keski-arvo	Keskihaj.	Prosenttipisteet				
				Min	25 %	Med	75 %	Max
Ensimmäisen kerran käynyt								
vuonna	129	1997,2	12,09	1940	1993	2000	2005	2010
vuotta sitten	129	12,8	12,09	0	5	10	17	70
Viimeksi käynyt								
vuonna	131	2009,2	2,92	1980	2009	2010	2010	2010
vuotta sitten	131	0,8	2,92	0	0	0	1	30

3.2.5 Kävijöiden aiempi retkeilykokemus

Torrnsuon kansallispuiston kävijöitä pyydettiin kertomaan, kuinka usein he olivat käyneet virkistytymässä kansallispuistossa, retkeilyalueella tai muussa luontomatkakohteessa viimeisen vuoden aikana. Vastaajista 195 ilmoitti käyneensä ainakin yhdellä päiväretkellä ja 108 ainakin yhdellä yöpymisretkellä viimeisten 12 kk aikana (taulukko 17). Päiväretkiä oli tehty keskimäärin kymmenen, enimmillään 100. Yöpymisretkien keskiarvo oli 4,6 retkeä kuluneen vuoden aikana. Suurin yöpymisretkien määrä vuodessa oli 40.

Taulukko 17. Kävijätutkimukseen vastanneiden käynnit muissa kansallispuistoissa, retkeilyalueilla tai muissa luontomatkakohteissa viimeisten 12 kuukauden aikana.

	n	Keskiarvo	Keskihaj.	Prosenttipisteet				
				Min	25 %	Med	75 %	Max
Päiväretkellä muualla	195	10,3	12,51	0	3	5	11	100
Yöpymisretkellä muualla	108	4,6	4,17	0	0	0	0	40

3.2.6 Saapuminen alueelle

Kävijätutkimuksen aikana (tammi-syyskuu) suurin osa kävijöistä (28 % vastanneista) saapui Torrnsuon kansallispuistoon parhaimpina hiihtokautena, tammikuussa (taulukko 18). Muutenkin hiihtokaudella oli paljon kävijöitä, sillä helmikuulle ajoittui alueelle saapumisista 15 % ja maaliskuulle 16 %. Lumettoman kauden kuukaudet olivat hiljaisempia, paitsi heinäkuu, jolloin saatiin 16 % vastauksista.

Puistoon saapuminen jakautui viikonpäivistä suurimmaksi osaksi lauantaille (44 %), keskiviikolle (17 %) ja tiistaille (11 %) (taulukko 19). Vähiten saapumisia oli sunnuntaisin (3 %), tosin otantapäiviäkin oli vähemmän sunnuntaisin.

Suurin osa saapumisista (71 %) ajoittui klo 10 ja 14 välille (taulukko 20). Vähiten alueelle saavuttiin klo 16–18.

Torrnsuon kansallispuistoon on hankala saapua julkisilla kulkuneuvoilla. Kiljamon pysäköintipaikan vierestä menevällä Someron ja Forssan välisellä tiellä kulkee arkipäivisin vain yksi linja-auto molemmista suunnista. Vastanneista 95 % saapui alueelle henkilöautolla (taulukko 21).

Taulukko 18. Torrnsuon kansallispuistoon saapuminen ja kyselyyn vastaus kuukausittain.

Kuukausi	Saapumisvpm		Vastausvpm	
	kpl	%	kpl	%
Tammikuu	60	28	60	28
Helmikuu	32	15	32	15
Maaliskuu	34	16	34	16
Huhtikuu	12	6	12	6
Toukokuu	12	6	12	6
Kesäkuu	8	4	8	4
Heinäkuu	34	16	34	16
Elokuu	20	9	20	9
Syyskuu	6	3	6	3
Yhteensä	218	100	218	100

Taulukko 19. Saapuminen Torronsuon kansallispuistoon ja vastaaminen viikonpäivittäin.

Viikonpäivä	Saapumispm		Vastauspm	
	kpl	%	kpl	%
Maanantai	19	9	19	9
Tiistai	24	11	24	11
Keskiviikko	38	17	38	17
Torstai	13	6	13	6
Perjantai	22	10	22	10
Lauantai	95	44	95	44
Sunnuntai	7	3	7	3
Yhteensä	218	100	218	100

Taulukko 20. Saapuminen Torronsuon kansallispuistoon ja vastaaminen vuorokaudenajan mukaan.

Kellonaika	Saapumisaika		Vastausaika	
	kpl	%	kpl	%
8:00–9:59	39	18		
10:00–11:59	79	36	7	8
12:00–13:59	75	35	26	30
14:00–15:59	21	10	51	59
16:00–17:59	1	0	2	2
22:00–7:59	2	1		
Yhteensä	217	100	86	100

Taulukko 21. Kulkuneuvot, joita vastanneet käyttivät matkallaan Torronsuon kansallispuistoon. Matkaa on voitu tehdä useammalla kulkuneuvolla.

Kulkuneuvo	kpl	%
Henkilöauto	206	95
Henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto	3	1
Linja-auto	2	1
Tilausbussi (ryhmämatka)	5	2
Lentokone	1	0
Moottoripyörä	2	1
Jokin muu	1	0
Vastanneita yhteensä	217	

3.2.7 Käyntiin liittyvä rahankäyttö ja sen paikallistaloudelliset vaikutukset

Kävijöiden rahankäytön ja sen paikallistaloudellisten vaikutusten arvioimiseksi vastaajia pyydettiin arvioimaan kulut, jotka liittyivät tähän käyntiin Torronsuon kansallispuistossa ja sen lähialueilla. Paikallistaloudellisten vaikutusten laskenta perustuu vuoden 2010 käyntimäärään, joka oli 17 000.

Keskimäärin matkailijat arvioivat kuluttaneensa viisitoista euroa (taulukko 22). Lähialueelta tulleet kävijät kuluttivat yhden euron ja kauempaa kotimaasta tulleet keskimäärin 29 euroa käyntiä kohden. Kaikkien kävijöiden kulutuksen viidentoista euron keskimääräinen summa on varsin alhainen. Tämä selittyy sillä, että Torronsuon kansallispuistossa valtaosa kävijöistä on lyhyellä ulkoiluretkellä, jonne ei useinkaan välttämättä oteta esimerkiksi eväitä mukaan. Toisekseen moni vastaajista ei ilmeisesti ole osannut tai jaksanut arvioida perusteellisesti kaikkea sitä, mitä kysymyksessä on kysytty. Monelta vastaajalta lienee jäänyt huomioimatta esimerkiksi polttoainekulut, jotka ovat syntyneet alueelle saapumisesta. Paikallistaloudellisten vaikutusten arvioinnissa käytettyjä käsitteitä on määritelty taulukossa 23.

Taulukko 22. Torronsuon kansallispuistossa käyntiin liittyvä rahankäyttö (sis. ALV) kävijäryhmittäin kansallispuistossa ja sen lähialueella.

	Kaikki	Majoittujat	Päiväkävijät
Kaikki kävijät	n = 201	n = 21	n = 179
Keskimääräinen kulutus (€)	15	73	9
Kotimaiset matkailijat	n = 85	n = 13	n = 72
Keskimääräinen kulutus (€)	29	81	20
Ulkomaiset matkailijat	n = 7	n = 6	n = 1
Keskimääräinen kulutus (€)	_*	_*	_*
Lähialueen asukkaat	n = 100	n = 0	n = 99
Keskimääräinen kulutus (€)	1	_*	1

* havaintojen määrä (n) < 10, jolloin rahankäyttöä ei arvon epäluotettavuuden vuoksi ilmoiteta

Taulukko 23. Paikallistaloudellisten vaikutusten arviointiin liittyviä käsitteitä ja niiden määritelmiä.

Käsite	Määritelmä
Kokonaistulovaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä lähialueelle syntyvät välittömät ja välilliset tulovaikutukset.
Kokonaistyöllisyysvaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä lähialueelle syntyvät välittömät ja välilliset henkilötyövuodet.
Kotimaiset matkailijat	Kohteen lähialueen ulkopuolelta Suomesta tulevat kävijät.
Paikalliset kävijät	Lähialueella asuvat kävijät.
Majoittujat	Kohteessa tai sen lähialueella vähintään yhden yön majoittuneet kävijät.
Päiväkävijät	Kävijät, jotka eivät ole yöpyneet kohteessa tai sen lähialueella.
Välittömät vaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä aiheutuvat välittömät tulo- ja työllisyysvaikutukset lähialueen yrityksissä.
Välilliset vaikutukset	Välittömät vaikutukset kertautuvat välillisiksi vaikutuksiksi, kun välitöntä tuloa saavat yritykset ostavat muilta lähialueen yrityksiltä tuotteita ja palveluita sekä maksavat tuloa työntekijöille, jotka käyttävät tuloja tuotteiden ja palveluksien ostoon lähialueella. Osa välillisistä vaikutuksista vuotaa alueen ulkopuolelle.

Torronsuon kansallispuiston kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaisvaikutukset olivat vuoden 2010 käyntimäärällä laskettuina noin 274 500 euroa (taulukko 24) ja työllisyysvaikutukset noin kolme henkilötyövuotta. Nämä luvut kuvaavat kävijöiden rahankäytöstä alueelle muodostuvia välillisiä ja välittömiä rahavirtoja sekä niihin kytkeytyviä työllisyysvaikutuksia. Kaikkien Suomen

kansallispuistojen vastaavat luvut olivat vuonna 2010 yhteenlaskettuina 108,8 miljoonaa euroa ja 1 403 henkilötyövuotta (Metsähallitus 2010b). Torrnsuon osuus luvuista on keskimääräistä pienempi. Kun määrät jaetaan tasan Suomen kaikkien 35 kansallispuiston kesken, saadaan keskimääräiseksi tulovaikutukseksi 3,1 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutukseksi 40 henkilötyövuotta. Ero selittyy osin Torrnsuon kansallispuiston luonteella verrattuna muihin kansallispuistoihin. Torrnsuo on enemmänkin lähivirkistyskohde, jossa rahankäyttö on vähäisempää kuin kohteissa, joissa kävijät esimerkiksi majoittuvat useammin ja pidempään.

Menolajeista majoittuminen nousee selkeästi yli muiden keskimääräistä rahankäyttöä mitattaessa (taulukko 24). Seuraavaksi eniten rahaa on mennyt kahvila- ja ravintolaostoksiin sekä ruoka- ja muihin vähittäiskauppaostoksiin. Suurimman työllisyysvaikutuksen tuottavat majoituspalvelut, 2 henkilötyövuotta.

Taulukko 24. Torrnsuon kansallispuiston kävijöiden rahankäyttö ja paikallistaloudelliset vaikutukset menolajeittain Torrnsuon kansallispuistossa ja lähialueella vuonna 2010 (n = 201).

Menolaji	Keskimääräinen rahankäyttö (€, sis. ALV)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	% tulovaikutuksista	Työllisyysvaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	2,38	2 523	2	0
Paikallisliikenne ²	0,12	1 942	1	0
Ruoka- ja muut vähittäiskauppaostokset	4,08	20 094	13	0
Kahvila ja ravintola	2,56	33 955	22	1
Majoittuminen	5,70	89 092	58	2
Ohjelmapalvelut ³	0,11	1 683	1	0
Muut menot ⁴	0,40	5 270	3	0
Välittömät vaikutukset yhteensä		154 561	100	3
Välilliset vaikutukset		119 963		1
Kokonaisvaikutukset		274 524		3

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen, kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

⁴ Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

Matkakohdepäätöksen perusteella tarkasteltaessa suurimmat taloudelliset vaikutukset tulevat niiltä kävijöiltä, joille kansallispuisto oli yksi matkan monista kohteista. Näiden kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset vaikutukset ovat 252 000 € ja työllistävä vaikutus kolme henkilötyövuotta (taulukko 25). Kävijöistä suurimmalle osalle (73 %:lle) Torrnsuon kansallispuisto on matkan tärkein tai ainoa kohde, mutta näiden kävijöiden taloudelliset vaikutukset jäävät huomattavasti edellistä vähäisemmiksi ollen 23 000 €, ja työllistävä vaikutus pyöristyy nolnaan henkilötyövuoteen. Tulos selittyy sillä, että ne kävijät, joille Torrnsuo oli matkan tärkein kohde, olivat usein paikallisia asukkaita, joiden rahankäyttö on huomattavasti vähäisempää kuin matkailijoiden (taulukko 22).

Hyvin harvalle kohde oli ennalta suunnitteleman, joten näiden kävijöiden rahankäytön tulo- ja työllisyysvaikutukset olivat melko marginaaliset (taulukko 25).

Euromääräisesti suurimman tulovaikutuksen tuottavat kotimaan matkailijat (taulukko 26). Lähialueen asukkaiden rahankäyttö on vähäistä, heidän kokonaistulovaikutuksen on vajaa 5 000 euroa. Majoittujia on vain noin yksi kymmenesosa vastanneista, mutta heidän rahankäyttönsä tulovaikutus on lähes samaa suuruusluokkaa (129 000 €) kuin päiväkävijöiden (147 000 €) (taulukko 27).

Taulukko 25. Torronsuon kansallispuiston kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset vaikutukset kohteen tärkeyden mukaan v. 2010.

Menolaji	Tärkein kohde n = 142		Yksi monista kohteista n = 45		Ennalta suunnittelemaan n = 12		Yhteensä n = 199	
	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työllis- syys- vaikutus (htv)	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työllis- syys- vaikutus (htv)	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työllis- syys- vaikutus (htv)	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työllis- syys- vaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	747	0,0	1 757	0,0	45	0,0	2 549	0,0
Paikallisliikenne ²	0	0,0	1 962	0,0	0	0,0	1 962	0,0
Ruoka- ja muut vähit- täiskauppaostokset	1 940	0,0	18 356	0,3	0	0,0	20 296	0,3
Kahvila ja ravintola	6 931	0,1	26 202	0,5	1 164	0,0	34 297	0,6
Majoittuminen	3 270	0,1	86 718	1,6	0	0,0	89 987	1,6
Ohjelmapalvelut ³	131	0,0	1 570	0,0	0	0,0	1 700	0,0
Muut menot ⁴	0	0,0	5 323	0,1	0	0,0	5 323	0,1
Välittömät vaikutukset yhteensä	13 019	0	141 886	2	1 210	0	156 114	3
Väiilliset vaikutukset	10 037	0	110 170	1	962	0	121 169	1
Kokonaisvaikutukset⁵	23 056	0	252 056	3	2 171	0	277 283	3

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen, kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

⁴ Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

⁵ Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineistoon. Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

Taulukko 26. Torronsuon kansallispuiston kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset vaikutukset matkailijaryhmittäin v. 2010.

Menolaji	Kotimaan matkailijat n = 85		Ulkomaiset matkailijat n = 7		Lähialueen asukkaat n = 100		Yhteensä n = 192	
	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työllis- syys- vaikutus (htv)	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työllis- syys- vaikutus (htv)	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työllis- syys- vaikutus (htv)	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työllis- syys- vaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	1 776	0,0	.*	.*	480	0,0	2 255	0,0
Paikallisliikenne ²	2 033	0,0	.*	.*	0	0,0	2 033	0,0
Ruoka- ja muut vähit- täiskauppaostokset	17 420	0,3	.*	.*	706	0,0	18 126	0,3
Kahvila ja ravintola	24 341	0,4	.*	.*	1 552	0,0	25 893	0,5
Majoittuminen	85 812	1,6	.*	.*	0	0,0	85 812	1,6
Ohjelmapalvelut ³	1 220	0,0	.*	.*	0	0,0	1 220	0,0
Muut menot ⁴	2 069	0,0	.*	.*	0	0,0	2 069	0,0
Välittömät vaikutukset yhteensä	134 671	2	.*	.*	2 738	0	137 409	2
Väiilliset vaikutukset	104 546	1	.*	.*	2 036	0	106 582	1
Kokonaisvaikutukset⁵	239 218	3	.*	.*	4 774	0	243 991	3

* havaintojen määrä (n) < 10, jolloin rahankäyttöä ei arvion epäluotettavuuden vuoksi ilmoiteta

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen, kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

⁴ Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

⁵ Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineistoon. Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

Taulukko 27. Päiväkävijöiden ja majoittujien rahankäytön paikallistaloudelliset vaikutukset Torronsuon kansallispuistossa ja lähialueella v. 2010.

Menolaji	Päiväkävijät n = 179		Majoittujat n = 21		Yhteensä n = 200	
	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	1 547	0,0	989	0,0	2 536	0,0
Paikallisliikenne ²	0	0,0	1 952	0,0	1 952	0,0
Ruoka- ja muut vähittäis- kauppaostokset	7 049	0,1	13 145	0,2	20 195	0,3
Kahvila ja ravintola	16 582	0,3	17 544	0,3	34 125	0,6
Majoittuminen	54 660	1,0	34 878	0,6	89 537	1,6
Ohjelmapalvelut ³	1 171	0,0	521	0,0	1 692	0,0
Muut menot ⁴	1 324	0,0	3 972	0,1	5 296	0,1
Välittömät vaikutukset yh- teensä	82 333	1	73 001	1	155 333	3
Välilliset vaikutukset	64 504	0	56 059	0	120 563	1
Kokonaisvaikutukset⁵	146 837	2	129 059	2	275 897	3

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen, kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

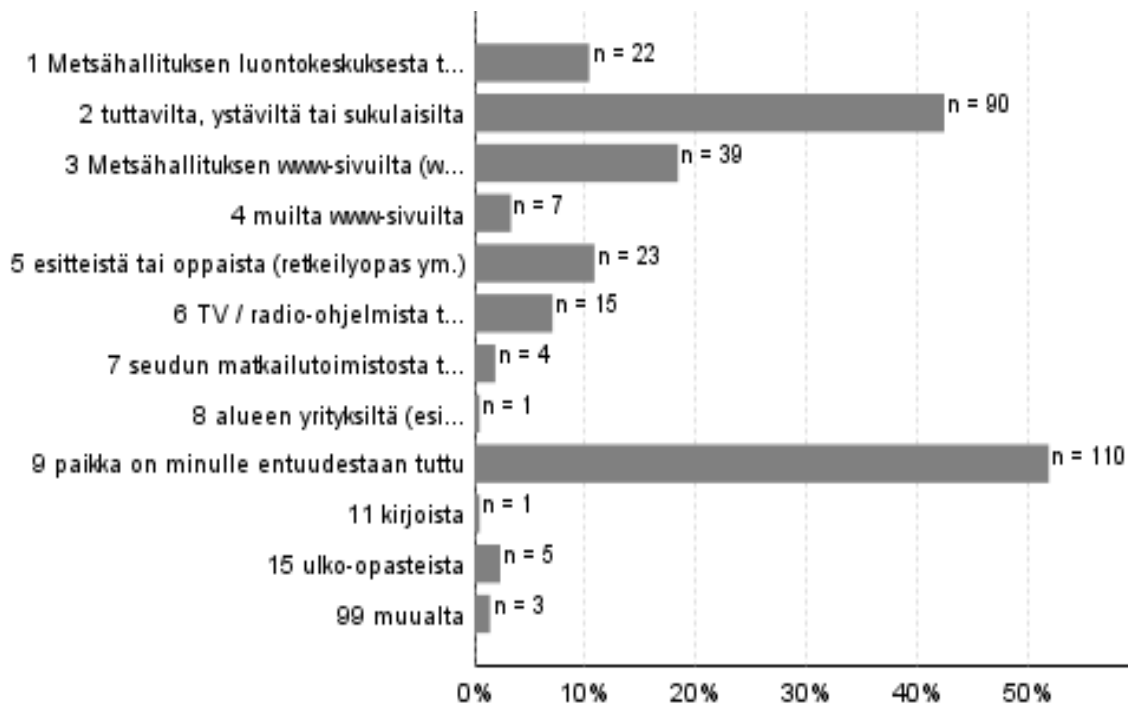
³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

⁴ Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

⁵ Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineistoon. Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

3.2.8 Tietolähde

Vastaajien tiedot Torronsuon kansallispuistosta perustuivat useimmiten omiin aiempiin kokemuksiin eli paikka oli kävijöille entuudestaan tuttu (52 %) (kuva 7). 42 % vastaajista oli saanut tietoa puistosta tuttaviltaan, ystäviltään tai sukulaisiltaan. Vajaa viidennes tutkimukseen osallistuneista oli saanut tietoa Metsähallituksen verkkosivuilta. Vähiten tietoa saatiin kirjoista ja alueen yritysiltä. Muut kuin kuvassa 7 mainitut tietolähteet on lueteltu taulukossa 28.

Kuva 7. Vastanneiden tietolähteet (n = 212).

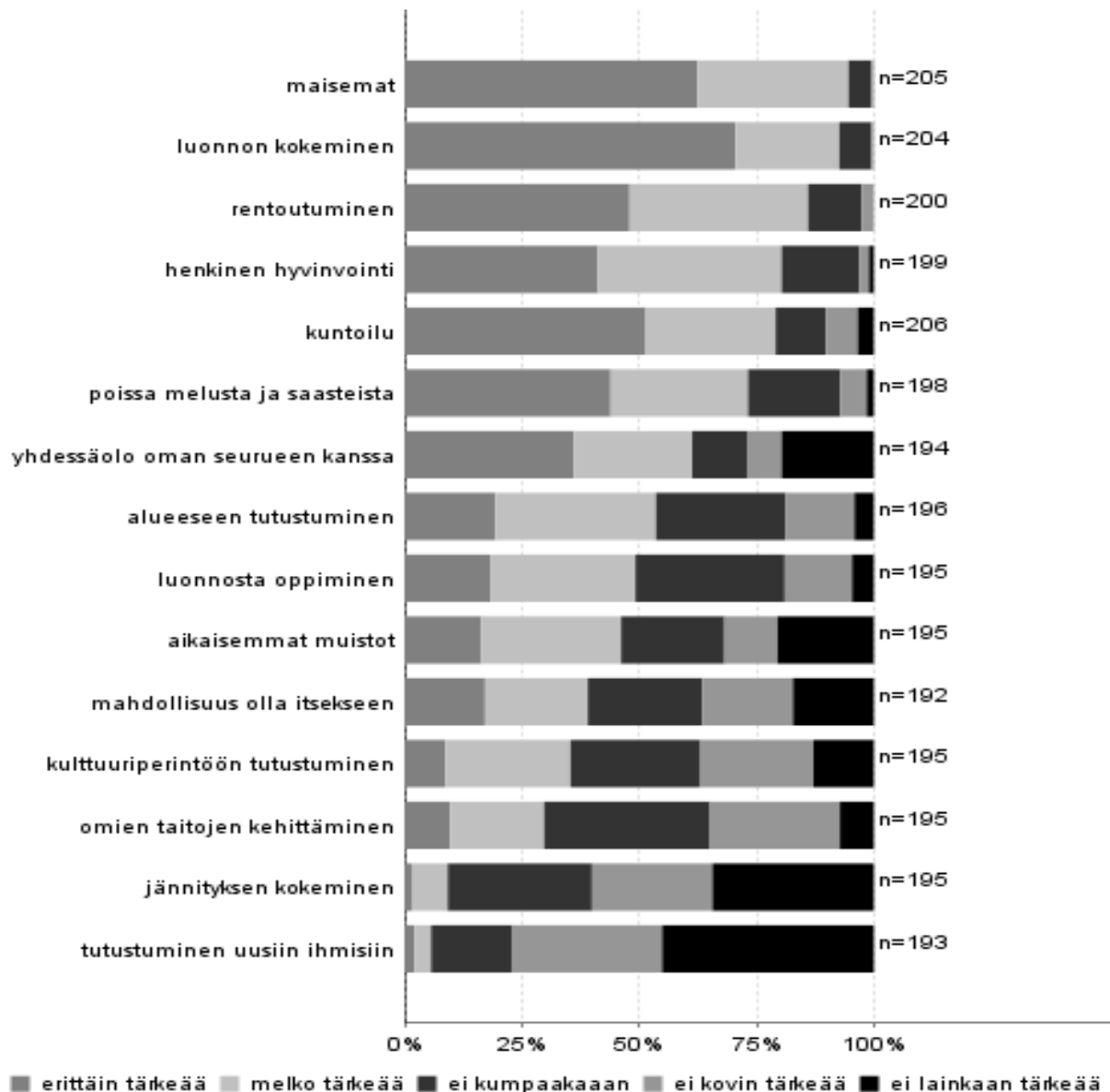
Taulukko 28. Vastanneiden muut tietolähteet.

Tietolähde	kpl
Ajoin autolla ohi	1
Katsoin kartasta	1
Kurssilta	1
Kyltti tien varressa	1
Luin Torkkomäen kirjan	1
Tammelan kunnan www-sivuilta	1
Tienvarsiopaste	1
Yhteensä	7

3.3 Kävijättyytyväisyys

3.3.1 Käynnin tarkoitus

Tärkeimpinä syinäään Torronsuon kansallispuistossa vierailuun kävijät pitivät luonnon kokemista, maisemia ja kuntoilua (kuva 8). Myös rentoutuminen, henkinen hyvinvointi ja pois melusta ja saasteista pääseminen koettiin tärkeiksi syiksi puistokäyntiin. Vähiten merkittäviä tekijöitä olivat tutustuminen uusiin ihmisiin ja jännityksen kokeminen.

Kuva 8. Kävijöiden virkistysmotiivit Torronsuon kansallispuistossa.

3.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta

Kävijät pitivät Torronsuon kansallispuiston palveluja pääsääntöisesti hyvinä (taulukko 29). Käytetyimpiä palveluja ja rakenteita olivat pysäköintipaikka (99 % vastaajista), reittien opastetaulut (97 %) sekä polku- tai latureitistö (95 %). Vähiten käyttöä oli yrittäjien tuottamilla palveluilla (23 % vastaajista) ja Härksaaren louhoksella (21 %).

Vastaajat olivat tyytyväisimpiä tulentekopaikkoihin ja niillä käytettävissä oleviin polttopuihin (taulukko 29). Näitä käyttäneistä 87 % piti polttopuita erittäin hyvinä tai melko hyvinä. Tyytyväisiä oltiin myös alueen yleiseen siisteyteen. Myös polut ja ladut saivat hyvän arvosanan, samoin kuin Kiljamon luontotornikin. Hämeen luontokeskuksen palveluja käyttäneistä 83:sta (38 %) vastaajasta 66 % piti niitä erittäin hyvinä tai melko hyvinä.

Palveluista heikoimmat arviot saivat vähän käytetyt yrittäjien tuottamat palvelut, jätehuollon toteutus ja ohjeistus sekä Härksaaren louhos. Kokonaisarvosanaltaan ne olivat keskinkertaisia.

Ympäristökijät miellyttivät vastaajia. Yleistä turvallisuutta piti erittäin hyvänä tai melko hyvänä 79 % vastaajista ja siisteyden vastaava luku on 88 %. Reittien ja rakenteiden turvallisuus jäi ympäristökijöistä heikoimmalle, mutta sitäkin 77 % vastaajista piti hyvänä tai melko hyvänä.

Kiljamon pysäköintialueen arvioi 75 % vastanneista melko tai erittäin hyväksi, vaikka hyvien hiihtokelien aikana viikonloppuisin kaikki halukkaat eivät edes mahdu pysäköintialueelle.

Taulukko 29. Palveluiden käyttö ja laadun arviointi. 1 = erittäin huono, ... 5 = erittäin hyvä.

Palvelu tai ympäristökijä	Käytännyt ja arvioinut		Arviointi, %					Keski-arvo	Ei käytännyt n
	n	%	erittäin huono	melko huono	keskin-kertainen	melko hyvä	erittäin hyvä		
Pysäköintipaikat	214	99	2	7	16	36	39	4,0	1
Tiestö	204	94	0	3	23	51	23	3,9	6
Reittien opastetaulut	210	97	3	5	23	44	24	3,8	1
Polku- ja/tai latureitistö	205	95	1	5	14	40	40	4,1	7
Polku- ja/tai latuviitoitukset	201	93	3	7	20	40	29	3,8	9
Tulentekopaikat ja laavut	164	76	1	4	14	50	31	4,1	44
Polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	150	69	1	5	8	34	53	4,3	58
Yleisökäymälät	129	60	3	12	33	33	19	3,5	78
Jätehuollon toteutus ja ohjaus	116	54	5	17	34	31	12	3,3	87
Erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)	155	72	1	6	34	42	17	3,7	43
Autio- tai päivätuvat	0	0	0	0	0	0	0		1
Hämeen luontokeskuksen palvelut	83	38	1	2	30	41	25	3,9	114
Yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmapalvelut)	49	23	29	12	35	20	4	2,6	143
Reittien ja rakenteiden turvallisuus	195	90	2	4	18	53	24	3,9	7
Yleinen turvallisuus	202	94	1	4	16	54	25	4,0	3
Yleinen siisteys	207	96	0	2	10	54	34	4,2	2
Maiseman vaihtelevuus	201	93	1	5	25	45	23	3,8	2
Härksaaren louhos	46	21	4	7	46	33	11	3,4	139
Kiljamon luontotorni	129	60	1	5	16	37	42	4,1	71
Lomakkeita yhteensä	216								

Torrnsuon kansallispuiston palvelujen määrän kävijät arvioivat sopivaksi (taulukko 30). Kokonaisuudessaan palvelujen määrään oli erittäin tai melko tyytyväisiä 87 % vastaajista.

Parhaiten kävijöiden tarpeita vastasi alueen tiestö, 96 % vastanneista piti sitä sopivana (taulukko 31). Tyytyväisiä oltiin myös tulipaikkojen polttopuiden määrään (91 %) sekä Hämeen luontokeskuksen palveluiden määrään (93 %). Liian pienenä palveluiden määrää pidettiin pysäköintipaikkojen (32 %), yrittäjien tuottamien palveluiden (38 %) ja yleisökäymälöiden (28 %) kohdalla. Maininto- ja liian suuresta palvelun määrästä saivat yksittäiset asiat ja vain muutamalta prosentilta vastaajista.

Taulukko 30. Vastanneiden kokonaistyytyväisyys Torrnsuon kansallispuiston palvelujen määrään. 1 = erittäin tyytymätön, ... 5 = erittäin tyytyväinen.

Palvelu	Arvioinut		Arviointi, %					Keski-arvo
			erittäin tyytymätön	melko tyytymätön	ei kumpikaan	melko tyytyväinen	erittäin tyytyväinen	
	n	%						
Tyytyväisyys palveluiden määrään kokonaisuudessaan	204	94	1	1	10	61	26	4,1
Vastanneita yhteensä	204							

Taulukko 31. Mielipiteet Torrnsuon kansallispuiston palvelujen määrästä. 1 = liian pieni, ... 3 = liian suuri.

Palvelu	Arvioinut		Arviointi, %			En osaa sanoa		Keski-arvo	Keskihajonta
			liian pieni	sopiva	liian suuri	n	%		
	n	%							
Pysäköintipaikat	166	90	32	67	1	16	9	1,69	0,48
Tiestö	135	73	4	96	1	31	17	1,97	0,21
Reittien opastetaulut	154	84	22	75	3	14	8	1,81	0,46
Polku- ja/tai latureitistö	146	79	18	77	4	20	11	1,86	0,45
Polku- ja/tai latuviitoitukset	147	80	20	78	2	19	10	1,82	0,43
Tulentekopaikat ja laavut	133	72	13	83	4	32	17	1,91	0,40
Polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	116	63	5	91	3	45	24	1,98	0,29
Yleisökäymälät	106	58	28	72	0	55	30	1,72	0,45
Jätehuollon toteutus ja ohjaus	88	48	19	78	2	67	36	1,83	0,43
Erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)	108	59	14	82	4	48	26	1,90	0,41
Hämeen luontokeskuksen palvelut	56	30	7	93	0	93	51	1,93	0,26
Yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmapalvelut)	50	27	38	62	0	89	48	1,62	0,49
Reittien ja rakenteiden turvallisuus	8	4	13	88	0	1	1	1,88	0,35
Yleinen turvallisuus	3	2	0	100	0	1	1	2,00	0,00
Yleinen siisteys	2	1	0	100	0	0	0	2,00	0,00
Maiseman vaihtelevuus	1	1	0	100	0	0	0	2,00	
Härksaaren louhos	36	20	14	83	3	108	59	1,89	0,40
Kiljamon luontotorni	100	54	4	93	3	51	28	1,99	0,27
Vastanneita yhteensä	184								

3.3.3 Kävijöiden odotusten toteutuminen

Kävijöiltä tiedusteltiin, miten Torronsuon kansallispuiston luonnonympäristö, harrastusmahdollisuudet, reitit ja rakenteet sekä käynti Hämeen luontokeskuksessa vastasivat heidän ennako-odotuksiaan. Kävijät arvioivat odotusten toteutumista asteikolla 1–5 siten, että 1 vastasi odotusten täyttymistä erittäin huonosti ja 5 erittäin hyvin.

Parhaiten kävijöiden odotukset täytti luonnonympäristö. Se sai vastauksissa keskiarvon 4,69 (taulukko 32). Kaikkien vastaajien mielestä luonnonympäristöön kohdistuneet odotukset täyttyivät vähintään keskinkertaisesti ja 98 %:n mielestä melko hyvin tai erittäin hyvin.

Toiseksi parhaiten kävijöiden ennako-odotukset täyttyivät harrastusmahdollisuuksien kohdalla, keskiarvo oli 4,37. Vain 1 % vastaajista oli sitä mieltä, että harrastusmahdollisuudet vastasivat odotuksia melko huonosti. Melko hyvin tai erittäin hyvin ne täyttivät odotukset 87 %:lla vastaajista.

Reitit ja rakenteet vastasivat kävijöiden odotuksia keskiarvolla 4,25. Vastaajista 46 % kertoi reittien ja rakenteiden olleen melko hyvin ja 42 % erittäin hyvin odotusten mukaisia. 2 % kävijöistä koki niihin kohdistuneiden odotustensa täyttävän erittäin huonosti.

Hämeen luontokeskuksessa käyntiä arvioineita oli tässä kysymyksessä vastaajien kokonaismäärästä 47 %. Näiden vastanneiden ennako-odotusten täyttymisen keskiarvo oli 3,49. Suurin osa (38 %) koki odotusten toteutuneen keskinkertaisesti. Melko tai erittäin hyvin odotukset täyttyivät 50 %:lla. Kymmenesosa luontokeskuksen kävijöistä koki odotusten täyttyneen erittäin huonosti.

Taulukko 32. Vastanneiden ennako-odotusten täytyminen Torronsuon kansallispuistossa. 1 = erittäin huonosti, ... 5 = erittäin hyvin.

Odotukset	Vastanneita		Arviointi, %					Keskiarvo	Keskihajonta
			erittäin huonosti	melko huonosti	keskinkertaisesti	melko hyvin	erittäin hyvin		
	n	%							
Luonnonympäristö	218	100	0	0	2	26	72	4,69	0,53
Harrastusmahdollisuudet	207	95	0	1	12	36	51	4,37	0,74
Reitit ja rakenteet	213	98	2	1	9	46	42	4,25	0,82
Käynti luontokeskuksessa	102	47	10	2	38	29	21	3,49	1,14
Yhteensä	218								

3.3.4 Vastanneiden käyntiä häirinneet tekijät

Vastaajia pyydettiin arvioimaan Torronsuon kansallispuistossa vierailunsa aikana havaitsemiaan häiritseviä tekijöitä. Arviointi suoritettiin asteikolla 1–5 siten, että 1 merkisi erittäin paljon häiriötä ja 5 ei lainkaan häiriötä. Mieli pidettä kysyttiin maaston kuluneisuudesta, maaston roskaantuneisuudesta, luonnonympäristön käsittelystä, liiallisesta kävijämäärästä ja muiden kävijöiden käyttäytymisestä. Näiden lisäksi oli mahdollista ilmoittaa ja arvioida muita häirinneitä tekijöitä.

Muiden kävijöiden käyttäytyminen oli häirinnyt kävijöitä vähiten. Vain kaksi prosenttia vastaajista ilmoitti tämän tekijän häirinneen heitä keskinkertaisesti (taulukko 33). Arvioiden keskiarvoksi tuli 4,79. Mikään kysymyksessä kysytyistä asioista ei ollut häirinnyt vastanneita merkittävästi, sillä kaikkien häiriötekijöiden arvioiden keskiarvot olivat yli 4,6 eikä yksikään kävijä maininnut minkään niistä häirinneen erittäin paljon (taulukko 33).

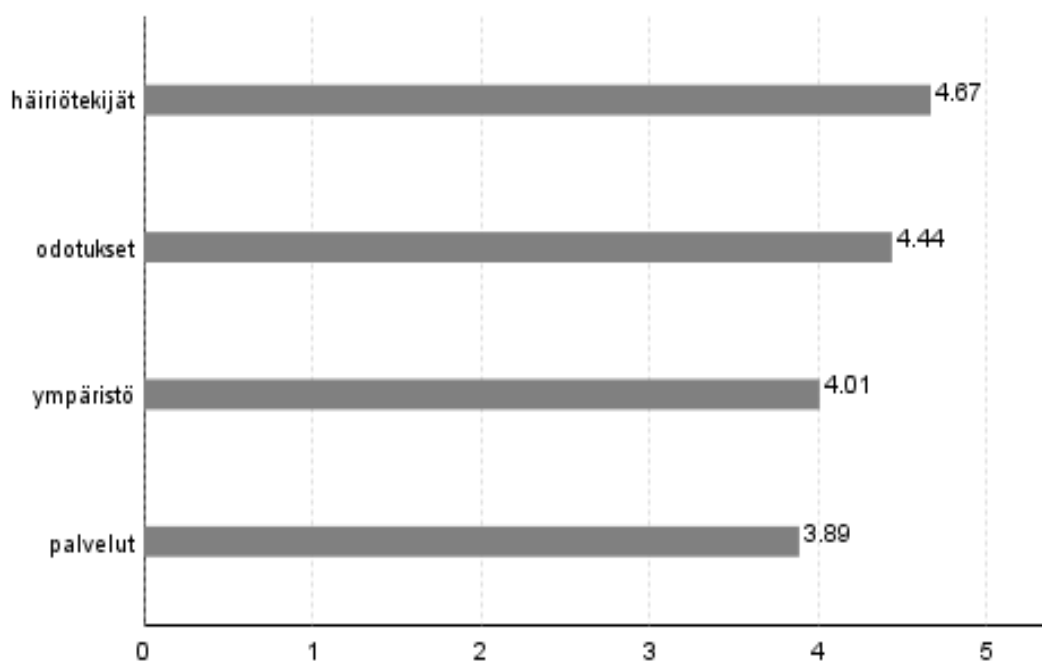
Vastaajista 6 % ilmoitti jonkin muun käyntiä häirinneen tekijän kuin kysymyksessä valmiiksi listatut. Näiksi mainittiin mm. alueen ulkopuolisen liikenteen melu, pitkospuiden keskeneräisyys, rengasreitillä oleva maantieosuus, opasteet tai viitoitukset, puhelin, roska-astioiden puuttuminen tai paperin puuttuminen käymälästä. Nämä vastaajien erikseen mainitsemat tekijät olivat heille keskimääräistä häiritsevempiä ja keskiarvo oli 2,38 (taulukko 33).

Taulukko 33. Vastanneita häirinneet tekijät Torronsuon kansallispuistossa. 1 = erittäin paljon, ... 5 = ei lainkaan.

Häiriötekijä	Vastanneita		Arviointi, %					Keskiarvo	Keskihajonta
	n	%	erittäin paljon	melko paljon	keskinkertaisesti	melko vähän	ei lainkaan		
Maaston kuluneisuus	209	100	0	1	6	20	73	4,65	0,64
Maaston roskaantuneisuus	208	99	0	2	5	22	71	4,62	0,69
Luonnonympäristön käsittely	207	99	0	1	5	24	71	4,64	0,62
Liiallinen kävijämäärä	210	100	0	1	3	26	70	4,64	0,61
Muiden kävijöiden käyttäytyminen	210	100	0	0	2	16	81	4,79	0,49
Jokin muu	13	6	15	54	15	8	8	2,38	1,21
Yhteensä	210								

3.3.5 Kävijätyytyväisyysindeksi

Torrnsuon kansallispuiston valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi on 4,14 asteikolla 1–5. Kävijätyytyväisyysindeksiin on laskettu palvelut, ympäristö, odotukset ja häiritsevät tekijät keskiarvoina. Arvosana 5 tarkoittaa erittäin hyvää ja arvosana 1 erittäin huonoa. Torrnsuon kansallispuisto saa neljästä osa-alueesta kolmessa arvosanaksi yli 4, joten kävijät olivat kohtuullisen tyytyväisiä (kuva 9).

Kuva 9. Kävijätyytyväisyyteen liittyvien osatekijöiden keskiarvot (1 = erittäin huono, ... 5 = erittäin hyvä) Torrnsuon kansallispuistossa.

3.4 Valinnaiset ja aluekohtaiset kysymykset

Torrnsuon kansallispuiston kävijätutkimuksessa vastaajilta tiedusteltiin myös, olisiko kansallispuistossa tarvetta tilavammalle pysäköintialueelle tai kioskipalveluille. Tilavampaa pysäköintialuetta piti erittäin tarpeellisena tai melko tarpeellisena lähes puolet vastaajista (48 %) (taulukko 34). Viidennes vastaajista oli toista mieltä. Kioskipalveluita 35 % vastaajista ei pitänyt lainkaan tarpeellisena Torrnsuolla. Vain 10 % piti kioskipalveluja erittäin tarpeellisina.

Taulukko 34. Vastanneiden mielipide tilavamman pysäköintialueen tarpeellisuudesta ja kioskipalveluista Torrnsuon kansallispuistossa. 1 = ei lainkaan tarpeellista, ... 5 = erittäin tarpeellista.

Lisäkysymykset	Vastanneita		Arviointi, %				
	n	%	1	2	3	4	5
Tilavampi pysäköintialue	205	94	21	16	15	21	27
Kioskipalvelut	205	94	35	17	19	19	10

3.5 Vapaamuotoiset ajatukset

Vapaamuotoista palautetta antoi 58 henkilöä (27 % vastaajista). Lähes puolet palautteesta (45 %) oli Torrnsuon kansallispuiston palveluja, rakenteita ja niiden kehittämistä koskevia ehdotuksia. Vapaamuotoisen palautteen antajista 29 % oli kirjannut moitteen, 17 % kehua ja 9 % yleisiä terveisä. Vapaamuotoiset palautteet on koottu liitteeseen 5.

Vastaajat kehuivat Torrnsuon kansallispuistoa kauniiksi ja rauhalliseksi paikaksi. Paljon kehuja saivat myös suolla ylläpidetyt ladut. Laduista moni hiihtäjä mainitsi vielä erikseen maastossa haastattelijalle ja kiitoksia pyydettiin välittämään Torrnsuon kyläyhdistykselle, joka vastaa latuverkostosta. Kiitosta tuli myös pitköspuiden uusimisesta, jota tehtiin samaan aikaan kävijätutkimuksen kanssa.

Moitteita saivat mm. Kiljamon pysäköintialueen ahtaus hyvillä hiihtokeleillä, vanhojen pitköspuiden huono kunto, opasteiden puuttuminen sekä Torrnsuon kylän kautta kulkevan reitin autotiellä kuljettava osuus.

Suurin osa kehittämistoiveista kohdistui uusien reittien rakentamiseen ja opastukseen yleensäkin – toivottiin enemmän ja parempia viitoituksia, reittimerkintöjä ja opasteita. Lisäksi jonkin verran toivottiin tilavampaa pysäköintialuetta ja yksittäisissä kommentteissa lisää palveluja (mm. suksien voitelua, kioskipalveluita).

4 Yhteenveto ja tulosten tarkastelu

Torrnsuon kansallispuiston kävijöiden sukupuolijakauma oli tasainen. Suurin kävijäryhmä oli 55–64-vuotiaat sekä miehissä että naisissa. Vastanneilla oli useimmiten yliopisto- tai korkeakoulututkinto tai opistotasoinen tutkinto.

Kotimaisia kävijöitä oli selvästi eniten Forssasta, Helsingistä, Tammelasta ja Somerolta heitä oli seuraavaksi eniten. Pohjoisin kotimainen kävijä oli Seinäjoelta. Ulkomaisia vastaajia tutkimuksessa oli vain 2 %, heistä kaukaisimmat kolme olivat Keski-Euroopasta. Torrnsuolle tultiin useimmiten oman perheen tai ystävien seurassa. Reilusti yli puolet vastanneista oli tullut kansallispuistoon oman perheen jäsenten kanssa.

Tärkeimmät syyt Torrnsuon kansallispuistossa vierailemiseen olivat luonnon kokeminen, maisemat ja kuntoilu. Tärkeitä olivat myös rentoutuminen, pakeneminen melua ja saasteita sekä henkinen hyvinvointi. Kaikkein vähiten haluttiin kokea jännitystä tai tutustua uusiin ihmisiin.

Lähes kolme neljäsosaa kävijöistä ilmoitti Torrnsuon kansallispuiston olevan matkansa ainoa tai tärkein kohde. Vastaajat, jotka kertoivat kansallispuiston olevan yksi matkan suunnitelluista kohteista tai ennalta suunnitteleman kohde, kertoivat vierailevansa mm. Hämeen järviylängön muilla kohteilla.

Kävijöiden useimmin harjoittamat toiminnat olivat luonnosta nauttiminen, murtomaahiihto, virkistäytyminen, maiseman katselu ja kävely. Suuria eroja ei suosituimmissa harrastuksissa ollut sukupuolten välillä. Kävijöillä oli melko paljon retkeilykokemusta. Vastanneista yli kolmannes oli tehnyt viimeisen vuoden aikana vähintään 10 päiväkäyntiä johonkin kansallispuistoon, retkeilyalueelle tai muulle vastaavalle luontomatkailukohteelle.

Torrnsuon kansallispuiston kohteista vierailtiin selvästi eniten Kiljamon luontotornilla tai tulentelepaikalla. Sekä Hämeen luontokeskuksessa että Härksaaren louhoksella kummassakin oli käynyt reilu kymmenesosa kävijöistä. Erittäin suosittuja kohteita olivat myös latuverkoston varrella olevat muut nuotiopaikat, jotka eivät ole Metsähallituksen hallinnassa.

Kaikki kävijätutkimukseen osallistuneet olivat kansallispuiston päiväkävijöitä, ja heidän käyntinsä kesto oli keskimäärin reilut kaksi tuntia. Matkailijoista 18 % yöpyi matkallaan puiston lähialueella ja keskimäärin yöpyjät viipyivät kansallispuiston lähialueella vajaat viisi vuorokautta. Suurin osa lähialueyöpmisistä tapahtui omassa tai vuokramökissä.

Kolme neljäsosaa vastaajista oli käynyt Torrnsuon kansallispuistossa aiemmin. Ensimmäistä kertaa käyneissä oli miehiä hieman naisia enemmän. Aiemmin vierailleet kävijät olivat olleet puistossa ensimmäisen kerran keskimäärin vuonna 1997. Varhaisin vierailu alueelle oli tehty 1940.

Rahankäyttöä koskeviin kysymyksiin ei vastattu läheskään niin tunnollisesti kuin muihin kysymyksiin. Keskimäärin vastaajat käyttivät noin 15 euroa kansallispuiston vierailullaan. Alhainen summa selittynee sillä, että Torrnsuon kansallispuistossa valtaosa kävijöistä on lyhyellä ulkoiluretkellä, jolle ei useinkaan välttämättä oteta esimerkiksi eväitä mukaan.

Torrnsuon kansallispuiston kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaisvaikutukset olivat vuonna 2010 noin 274 500 euroa ja työllisyysvaikutukset noin kolme henkilötyövuotta. Nämä luvut kuvaavat kävijöiden rahankäytöstä alueelle muodostuvia välillisiä ja välittömiä rahavirtoja sekä niihin kytkeytyviä työllisyysvaikutuksia. Verrattuna kaikkiin Suomen kansallispuistoihin Torrnsuon paikallistaloudelliset vaikutukset ovat keskimääräistä pienemmät. Tämä selittynee Torrnsuon kansallispuis-

ton luonteella verrattuna muihin: Torrnsuo on enemmänkin lähivirkistyskohde, jossa rahankäyttö on vähäistä.

Menolajeista majoittuminen nousee selvästi yli muiden keskimääräistä rahankäyttöä mitattaessa. Seuraavaksi eniten rahaa on mennyt kahvila- ja ravintolaostoksiin sekä ruoka- ja muihin vähittäiskauppaostoksiin.

Vastaajien ennakko-odotukset olivat pääsääntöisesti täyttyneet erittäin tai melko hyvin. Erittäin hyvin odotukset täyttivät luonnonympäristö ja harrastusmahdollisuudet, melko hyvin reitit ja rakenteet. Luontokeskuksessa käynnin ennakko-odotukset täyttyivät reilulla kolmasosalla keskinertaisesti ja puolet tähän kohtaan vastanneista arvioi odotustensa täyttyneen melko tai erittäin hyvin. Luontokeskuksen palvelujen määrää ja laatua sekä kävijöiden ennakko-odotuksia arvioitaessa on varmasti muisteltu myös aiempia kokemuksia, sillä tässä tutkimuksessa vain 25 henkilöä oli merkinnyt luontokeskuksen yhdeksi käyntikohteekseen. Huomattavasti useampi kuitenkin arvioi kyseisiä asioita.

Mikään kyselyssä nimetty asia ei ollut häirinnyt vastanneita merkittävästi heidän tämänkertaisella käynnillään Torrnsuon kansallispuistossa. Yksittäisiä vastaajia olivat häirinneet mm. alueen ulkopuolisen liikenteen melu, pitkospuiden keskeneräisyys, rengasreitillä oleva maantieosuus, opasteet tai viitoitukset, puhelin, roska-astioiden puuttuminen tai paperin puuttuminen käymälästä.

Torrnsuon kansallispuiston palvelujen määrän kävijät arvioivat kokonaisuudessaan sopivaksi. Määrältään kävijöiden tarpeita vastasivat parhaiten tiestö, luontokeskuksen palvelut, Kiljamon luontorni ja polttopuut nuotiopaikoilla. Liian vähän on vastaajien mielestä yrittäjien tuottamia palveluita, pysäköintipaikkoja ja yleisökäymälöitä. Laadullisesti parhaiksi arvioitiin nuotiopaikkojen polttopuut, yleinen siisteys, Kiljamon luontotorni, polku- ja latureitistö sekä tulentekopaikat. Huonoimmat laatuarvioinnit saivat yrittäjien tuottamat palvelut, jätahuollon toteutus sekä yleisökäymälät.

Vapaamuotoisissa kommentteissa vastaajat kehuivat Torrnsuon kansallispuistoa kauniiksi ja rauhalliseksi paikaksi. Paljon kehuja saivat myös suolla ylläpidetyt ladut. Vapaamuotoisissa ajatuksissa oli myös moitteita. Moitittavia asioita olivat mm. Kiljamon pysäköintialueen ahtaus hyvillä hiihtokeleillä, vanhojen pitkospuiden huono kunto, opasteiden puuttuminen sekä Torrnsuon kylän kautta kulkevan reitin autotiellä kuljettava osuus. Palautteista löytyi kiitosten ja kritiikin lisäksi kehittämisehdotuksia ja toiveita. Toiveista suurin osa kohdistui uusien reittien rakentamiseen ja parempaan viitoitukseen.

Kaiken kaikkiaan vastaajat olivat erittäin tyytyväisiä Torrnsuon kansallispuistoon ja mahdollisuuteen vierailla siellä. Kaikki kehittämisehdotukset annettiin hyvässä ja rakentavassa hengessä, ja kävijät uskoivat käyttävänsä puiston palveluja myös tulevaisuudessa. Torrnsuon kansallispuiston kävijätyytyväisyysindeksi on 4,14 asteikolla 1–5. Kävijätyytyväisyysindeksiin on laskettu palvelut, ympäristö, odotukset ja häiritsevät tekijät keskiarvoina. Arvosana 5 tarkoittaa erittäin hyvää ja arvosana 1 erittäin huonoa. Torrnsuon kansallispuisto sai kolmesta osa-alueesta arvosanaksi yli 4, vain palveluiden arvio jäi 3,88:aan.

Lähteet

- Kajala, L., Almik, A., Dahl, R., Dikšaitė, L., Erkkonen, J., Fredman, P., Jensen, F., Søndergaard, Karoles, K., Sievänen, T., Skov-Petersen, H., Vistad, O. I. & Wallsten, P. 2009: Kävijäseuranta luontoalueilla – Pohjoismaiden ja Baltian maiden kokemuksiin perustuva opas. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 116. 144 s.
- Metsähallitus 2009: Torronsuon kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 53. 82 s.
- Metsähallitus 2010a: Luontoon.fi-verkkopalvelu. Torronsuon kansallispuisto. – <<http://www.luontoon.fi/torransuo>>, viitattu 10.12.2010.
- Metsähallitus 2010b: Kansallispuistot ja retkeilyalueet tärkeitä paikallistaloudelle. – <<http://www.metsa.fi/suojelualueetjapaikallistalous>>, viitattu 28.1.2011.
- Metsähallitus & Metsäntutkimuslaitos 2009: Kansallispuistojen ja retkeilyalueiden kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset vaikutukset. – <http://www.metsa.fi/sivustot/metsa/fi/Eraasiatjaretkeily/Virkistyskaytonsuunnittelu/suojelualueidenmerkityspaikallistaloudelle/Documents/Kokonaisvaikutukset_2009.xls>, viitattu 10.12.2010.
- MGM2 2009: NPS Money Generation Model. – <<http://web4.msue.msu.edu/mgm2/default.htm>>, viitattu 10.12.2010.
- Stynes, D. J., Propst, D. B., Chang, W.-H. & Sun, Y. 2000: Estimating national park visitor spending and economic impacts; The MGM2 Model. – <<http://web4.canr.msu.edu/MGM2/MGM2.pdf>>, viitattu 10.12.2010.

Suomenkielinen kyselylomake

Aineiston kerääjä täyttää:

numero	paikka	kävijä	haastattelija	posti	nimikirjaimet	pvm	kellonaika

METSÄHALLITUS

Torronsuon kansallispuisto

Kävijätutkimus 2010

Täyttöohjeet:

Kävijätutkimuksella kerättävää tietoa käytetään hyväksi Torrnsuon kansallispuiston kehittämisessä. Toivomme Sinun vastaavan tämän lomakkeen jokaiseen kysymykseen huolellisesti ja pyydämme ottamaan huomioon seuraavat ohjeet:

1. Aineistoa hyödynnetään myös Riikka Tikkasen opinnäytetyössä, jonka hän tekee Kanadassa, Lakeheadin yliopistossa.
2. Lue kysymykset huolellisesti.
3. Vastaa kysymyksiin **henkilökohtaisesti** merkitsemällä yksi rasti vastausympyrään (○). Niissä kysymyksissä, joissa on mahdollista valita useampi vaihtoehto, merkitse vastauksesi vastausruutuihin (□). Joissakin kysymyksissä pyydetään kirjoittamaan vastaus.
4. Kysymykset koskevat **ainoastaan tämänkertaista käyntiäsi** Torrnsuon kansallispuistossa (ks. oheinen kartta).
5. Palauta täytetty lomake aineiston kerääjälle tai sille osoitettuun paikkaan.
6. Lisätietoja antavat Outi Mäenpää p. 040-5244768 (outi.maenpaa@metsa.fi) tai Jere Rauhala p. 0400-825983 (jere.rauhala@metsa.fi)

KIITOKSET ETUKÄTEEN!

1. Milloin saavuit Torrnsuon kansallispuistoon (ks. kartta)?

päivämäärä _____ ja kellonaika _____

2. Kuinka kauan oleskelit tai aiot oleskella tällä käynnillä

a. Torrnsuon kansallispuistossa (kartta 1)?

(vastaa joko vuorokausina tai tunteina)

noin _____ tuntia

b. **yhteensä** Torrnsuon kansallispuistossa ja sen lähialueella (ks. kartta 2)?

noin _____ viik tai _____ tuntia

asun lähialueella

→ Jos vastasit edelliseen kysymykseen (2b) enemmän kuin 1 vrk, niin kuinka monena päivänä olet vierailut tai suunnittelet vierailevasi Torrnsuon kansallispuistossa tämän matkasi aikana?

_____ päivänä

3. Jos yövyit tai aiot yöpyä kansallispuiston lähialueella (ks. kartta 2), (muussa tapauksessa siirry kysymykseen 4)

niin montako yötä vietit tai vietät

hotellissa _____ yötä omassa mökissä _____ yötä

vuokra- asuntopuistossa tai _____ yötä

mökissä _____ yötä -vaunussa _____ yötä

loma- maadilla- _____ yötä

osakkeessa _____ yötä majoituksessa _____ yötä

muualla, missä? _____ yötä

asun lähialueella

4. Missä päin Torronsuon kansallispuistoa vierailit tai suunnittelet vierailevasi tällä käynnillä (kartta 1)?

(merkitse tarvittaessa useampi kohta)

- Kiljamon luontolomi ja tulentekopaikka
- Härksaaren louhos
- Hämeen luontokeskus
- Sukula
- Kallio
- Rihivalkama
- Koskihaaran metsälenkki
- Idänpäänkallion laavu
- Haippon nuotiopaikka
- Kalavasaaren nuotiopaikka
- muualla, missä? _____

7. Mistä seurueesi pääosin koostuu tällä käynnilläsi Torronsuon kansallispuistossa?

(valitse parhaiten kuvaava vaihtoehto)

- oman perheen jäsenistä
- muista sukulaisista
- ystäväistä
- työtovereista
- koululuokasta
- päiväkotiryhmästä
- opiskeluryhmästä
- eläkeläisryhmästä
- ohjelmapalveluyrityksen asiakkaita
- kerhosta, yhdistyksestä tms.
- yritysvieraita
- jostakin muusta, mistä? _____

5a. Millä kulkuneuvoilla matkustit kotoasi kansallispuistoon? (merkitse kaikki käyttämäsi kulkuneuvot)

- 1 henkilöauto
- 2 henkilöauto ja asunovaunu tai maikaituauto
- 3 linja-auto
- 5 moottoripyörä
- 4 tilausbussi
- 6 polkupyörä

99 muu, mikä? _____

5b. Millä kulkuneuvolla saavuit alueelle?

Merkitse numero -> _____

6. Minkälainen on seurueesi tällä käynnilläsi Torronsuon kansallispuistossa?

olen yksin → siirry kysymykseen 8.

seurueen koko yhteensä _____ henkilöä

(vastaaja mukaan luettuna) joista

alle 15-vuotiaita? _____ henkilöä

alle 15-vuotiaiden syntymävuodet _____
(jos kaikki lähes saman ikäisiä, ilmoita yleisin syntymävuosi)

liikuntaesteisiä? _____ henkilöä

8. Mikä Sinulle oli tai on tärkeää tällä käynnilläsi Torronsuon kansallispuistossa?

(vastaa jokaiseen vaihtoehtoon)

(5 = erittäin tärkeää, 4 = melko tärkeää, 3 = ei kumpaakaan, 2 = ei kovin tärkeää, 1 = ei lainkaan tärkeää)

	erittäin tärkeää	5	4	3	2	1	ei lainkaan tärkeää
luonnon kokeminen		☐	☐	☐	☐	☐	
maisemat		☐	☐	☐	☐	☐	
mahdollisuus olla itsekseen		☐	☐	☐	☐	☐	
henkinen hyvinvointi		☐	☐	☐	☐	☐	
poissa melusta ja saasteista		☐	☐	☐	☐	☐	
rentoutuminen		☐	☐	☐	☐	☐	
tutustuminen uusiin ihmisiin		☐	☐	☐	☐	☐	
yhdessäolo oman seurueen kanssa		☐	☐	☐	☐	☐	
aikaisemmat muistot		☐	☐	☐	☐	☐	
alueeseen tutustuminen		☐	☐	☐	☐	☐	
luonnosta oppiminen		☐	☐	☐	☐	☐	
omien taitojen kehittäminen		☐	☐	☐	☐	☐	
kuntoliu		☐	☐	☐	☐	☐	
jännityksen kokeminen		☐	☐	☐	☐	☐	
alueen kulttuuriperintöön tutustuminen		☐	☐	☐	☐	☐	

9a. Mitä pääasiassa teit tai aiot tehdä Torronsuon kansallispuistossa tällä käynnilläsi?

(merkitse tarvittaessa useampi vaihtoehto)

- 1 kävely
- 9 lintuharrastus
- 16 parhorelli
- 56 luonnosta nauttiminen
- 2 sauvakävely
- 10 marjastus
- 17 leirikoulu
- 88 kulttuuriperintöön tutustuminen
- 3 lenkkeily
- 11 sienestys
- 18 koiran kanssa ulkoilu
- 91 yrityksen, yhdistyksen tms. vierailu
- 4 reikeily
- 12 kasviharrastus
- 19 suunnistus
- 92 virkistelytyminen
- 5 luonnon tarkkailu
- 13 opetukseen liittyvä käynti
- 21 murtomaahiihto
- 109 työ/tutkimus
- 6 eväselkeily
- 14 käynti luontokeskuksessa
- 27 lumikenkäkävely
- 121 geokätköily
- 7 pyöräily
- 15 luontovalokuvaus
- 54 maiseman katselu
- 99 muu, mikä? _____

9b. Mikä valitsemasi vaihtoehto oli tai on mielestäsi kaikkein tärkein tällä käynnilläsi? numero → [_____]

10a. Mitä mieltä olet käyttämiesi palveluiden, rakenteiden ja ympäristön laadusta ja määrästä tämänkertaisella käynnilläsi Torronsuon kansallispuistossa? Vastaa jokaiseen kohtaan ja arvioi tällä käynnillä käyttämäsi palvelun tai rakenteen laatu. Mikäli et ole käyttänyt palvelua tai rakennetta tällä käynnilläsi, jätä laadun arviointikohdaksi tyhjäksi ja rasti vaihtoehto "en ole käyttänyt palvelua". Palvelun tai rakenteen määrän voit arvioida aina.

Laadun arviointi asteikolla 5 = erittäin hyvä, 4 = melko hyvä, 3 = keskinkertainen, 2 = melko huono, 1 = erittäin huono
Määrän arviointi asteikolla 3 = liian suuri, 2 = sopiva, 1 = liian pieni, eos = en osaa sanoa

	käyttämäni palvelun, rakenteen tai ympäristön laatu					en ole käyttänyt	palveluiden tai rakenteiden nykyinen määrä			eos			
	erittäin huono	5	4	3	2		1	erittäin hyvä	liian suuri		3	2	1
pysäköintipaikat		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐
lähialueen fiesistö		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐
reitien opastetaulut		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐
polku- ja/tai latureiistö		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐
polku- ja/tai latuvuittoukset		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐
tulentekopaikat ja laavut		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐
polttopuut huolletuilla tulipaikoilla		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐
yleisökäymälät alueella		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐
jätehuollon toteutus ja ohjaus		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐
erityistarpeiden huomioon ottaminen (reitien kulkijätavuus, turvallisuus, opasteet yms.)		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐
Hämeen luontokeskuksen palvelut		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐
Härksaaren louhos		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐
Kiljamon luontolomi		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐
yrityläjen tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmapalvelut)		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐
reitien ja rakenteiden turvallisuus		☐	☐	☐	☐	☐	☐						
yleinen turvallisuus		☐	☐	☐	☐	☐	☐						
yleinen sisäisyys		☐	☐	☐	☐	☐	☐						
maiseman vaihtelevuus		☐	☐	☐	☐	☐	☐						
jokin muu, mikä? _____		☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐		☐

10b. Kuinka tyytyväinen olet kokonaisuudessaan kansallispuiston palveluiden ja rakenteiden määrään?
(5= erittäin tyytyväinen, 4=melko tyytyväinen, 3=ei kumpikaan, 2=melko tyytymätön, 1=erittäin tyytymätön)

5 4 3 2 1
erittäin tyytyväinen   erittäin tyytymätön

11. Täytyivätkö tähän käyntiisi Torronsuon kansallispuistossa liittyvät odotuksesi seuraavien asioiden suhteen?

(5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = keskinkertaisesti, 2 = melko huonosti, 1 = erittäin huonosti)

	erittäin hyvin	5	4	3	2	1	erittäin huonosti
luonnonympäristö		☐	☐	☐	☐	☐	
harrastusmahdollisuudet		☐	☐	☐	☐	☐	
reitit ja rakenteet		☐	☐	☐	☐	☐	
käynti luontokeskuksessa		☐	☐	☐	☐	☐	

12. Onko Torronsuon kansallispuisto tällä matkalla...

☐	matkasi ainoa tai tärkein kohde?
☐	yksi matkasi suunnitelluista kohteista? Muita kohteita ovat: _____
☐	ennalta suunnittelematon kohde matkan varrella? Matkasi pääkohde/pääkohteet ovat: _____ _____

13. Rahankäyttö

Oletko käyttänyt / tuletko käyttämään rahaa tähän matkaan liittyviin erilaisiin menoihin kansallispuistossa tai sen lähialueella. (ks. kartta 2)?

- kyllä (→ vastaa alla oleviin kysymyksiin)
 en (→ siirry kysymykseen 14a)

Ilmoita rasittamalla, arvioiko tässä

henkilökohtaiset kulusi sekä osuutesi seurueen yhteisistä kuluista VAI

perheen tai seurueen kokonaiskulut.

Ilmoita alla (kohdat A-G), paljonko tähän matkaan liittyviä kuluja sinulla on ollut ja arvioita tulee olemaan kansallispuistossa ja sen lähialueella. (Kirjaa nollia 0 (nolla), jos sinulla ei ole kyselyyn kohtaan kuuluvia kuluja.)

A polttoaine- ja muut huolto-ostokset	_____ €
B paikallismatkojen kustannukset (esim. paikalliset bussi- tai taksimatkat)	_____ €
C ruoka- sekä muut vähittäiskauppaostokset	_____ €
D kahvila- ja ravintolaostokset	_____ €
E majoittuminen	_____ €
F ohjelma- ja virkistyspalvelut (esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin)	_____ €
G muut menot (esim. kalastus-, metsästys- tai keikkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat)	_____ €

14a. Kuinka usein olet käynyt Torronsuon kansallispuistossa ennen tätä käyntiä?

(vastaa kakkain soveltuvin kohtiin)

tämä on ensimmäinen kerta → siirry kysymykseen 14b

viimeisen viiden vuoden aikana _____ kertaa

milloin ensimmäisen kerran? v. _____

milloin viimeksi? v. _____

14b. Kuinka usein olet käynyt viimeisen 12 kk:n aikana virkistäytymässä kansallispuistossa, retkeilyalueella tms. luontomatkakohteella?

päivät retkellä noin _____ kertaa

vähintään yhden maastoyöpymisen (esim. tellassa tai auliotuvassa) sisältävällä retkellä _____ kertaa

15. Onko jokin seuraavista asioista häirinnyt Sinua tämänkertaisella käynnilläsi Torronsuon kansallispuistossa? (vastaa jokaiseen vaihtoehtoon)

(5 = ei lainkaan, 4 = melko vähän, 3 = keskinäisesti, 2 = melko paljon, 1 = erittäin paljon)

	ei lainkaan					erittäin paljon				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
maaston kuluneisuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
maaston roskaantuneisuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
luonnonympäristön käsittely	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
liiallinen kävijämäärä	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
muiden kävijöiden käyttäytyminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
jokin muu, mikä?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

16. Pysyvän asuinpaikkasi postinumero ja asuinkuntasi?

[_____] _____

17. Sukupuoli?

- mies nainen

18. Syntymävuosi?

[_____]

19. Ammatillinen koulutus? (merkitse korkein taso)

- ammattikoulu
 opistotasoinen tutkinto
 alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto
 ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto
 ei ammatillista tutkintoa

20. Mistä sait tietoa Torronsuon kansallispuistosta?

(voit merkitä useamman vaihtoehdon)

- Metsähallituksen luontokeskuksesta tai asiakaspalvelupisteestä
 tuttavilta, ystävilä tai sukulaisilta
 Metsähallituksen www-sivuilta (www.metsa.fi tai www.luontoon.fi)
 muilta www-sivuilta
 esitteistä tai oppaista (retkeilyopas, ym.)
 TV / radio-ohjelmista tai lehtiarikkeleista
 seudun matkailutoimistosta tai matkailufosta
 alueen yrityksiltä (esim. ohjelmapalvelut, majoitus)
 paikka on minulle entuudestaan tuttu
 muualla, mistä

21. Olisiko jokin seuraavista palveluista tarpeen Torronsuon kansallispuistossa?

erittäin tarpeellista 5 4 3 2 1 ei lainkaan tarpeellista

tilavampi pysäköintialue

kioskipalvelut

KIITOKSIA VASTAUKSISTASI!

Mikäli haluat esittää muita ajatuksiasi, niin kirjoita niitä tähän.

Torransuon kansallispuiston kävijätutkimuksen 2010 otantakehikko

Paikka	Kohderyhmä	Arvioitu kävijä- määrä tutkimus- jakson (13.1.- 18.9.2010) aikana	Havaintoja (tavoite 10kpl/pvä)	Keruupäiviä
Kiljamo (Luontokeskus; lomake saatavilla, mutta ei ak- tiivisesti kaupata)	Kaikki kävijät Kaikki kävijät	15 000	400	40
	<i>Yhteensä</i>	<i>15 000</i>	<i>400</i>	<i>40</i>

Aineiston toteutunut keruuaikataulu**Aikataulu 2010****Merkkien selitykset:**

ap = aamupäivä (klo 9-13),

ip = iltapäivä (alkuvuodesta klo 12-16, valoisa aikana 14-18)

Tammikuu 2010

<i>päivä</i>	ke 13.1.	la 16.1.	ma 25.1.				
<i>paikka</i>	Kiljamo	Kiljamo	Kiljamo				
<i>kello</i>	ip	ip	ap				
<i>tavoite</i>	10	10	10				
<i>kpl</i>	21	31	8				
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							60

Helmikuu 2010

<i>päivä</i>	la 6.2.	pe 12.2.	la 20.2.				
<i>paikka</i>	Kiljamo	Kiljamo	Kiljamo				
<i>kello</i>	ap	ip	ap				
<i>tavoite</i>	10	10	10				
<i>kpl</i>	19	13	0				
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							92

Maaliskuu 2010

<i>päivä</i>	ma 1.3.	la 13.3.	ke 17.3.				
<i>paikka</i>	Kiljamo	Kiljamo	Kiljamo				
<i>kello</i>	ap	ap	ap				
<i>tavoite</i>	10	10	10				
<i>kpl</i>	3	24	7				
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							126

Huhtikuu 2010

<i>päivä</i>	la 10.4.	pe 23.4.	ti 27.4.				
<i>paikka</i>	Kiljamo	Kiljamo	Kiljamo				
<i>kello</i>	ap	ap	ap				
<i>tavoite</i>	10	10	10				
<i>kpl</i>	7	2	3				
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							138

Toukokuu 2010

<i>päivä</i>	pe 7.5.	ti 11.5.	la 22.5.				
<i>paikka</i>	Kiljamo	Kiljamo	Kiljamo				
<i>kello</i>	ip	ap	ap				
<i>tavoite</i>	10	10	10				
<i>kpl</i>	0	1	11				
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							150

Kesäkuu 2010

<i>päivä</i>	ti 22.6.	ke 30.6.					
<i>paikka</i>	Kiljamo	Kiljamo					
<i>kello</i>	ip	ap					
<i>tavoite</i>	10	10					
<i>kpl</i>	8	0					
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							158

Heinäkuu 2010

<i>päivä</i>	ma 5.7.	to 8.7.	ke 14.7.	pe 16.7.	to 22.7.	ti 27.7.	pe 30.7.
<i>paikka</i>	Kiljamo	Kiljamo	Kiljamo	Kiljamo	Kiljamo	Kiljamo	Kiljamo
<i>kello</i>	ap	ap	ip	ip	ip	ip	ap
<i>tavoite</i>	10	10	10				
<i>kpl</i>	4	2	6	1	11	7	3
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							192

Elokuu 2010

<i>päivä</i>	ti 3.8.	la 7.8.	ma 9.8.	pe 13.8.	su 22.8.	pe 27.8.	
<i>paikka</i>	Kiljamo	Kiljamo	Kiljamo	Kiljamo	Kiljamo	Kiljamo	
<i>kello</i>	ip	ip	ap	ip	ip	ap	
<i>tavoite</i>	10	10	10	10	10	10	
<i>kpl</i>	5	3	3	2	7	0	
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							212

Syyskuu 2010

<i>päivä</i>	ke 8.9.	pe 10.9.	(27.9. täytetty luontokeskuksella, ei haastattelupäivä)				
<i>paikka</i>	Kiljamo	Kiljamo	Häme lk				
<i>kello</i>	ip	ip					
<i>tavoite</i>	10	10					
<i>kpl</i>	4	1	1				
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							218

Vastaajien ilmoittamat matkan muut kohteet.

Matkan muut kohteet, kun Torrnsuo oli yksi suunniteluista kohteista	kpl
Aulanko ja Vehoniemi	1
Forssa	2
hautausmaa	1
Helsinki	1
Hämeen Härkätien geokätköt	1
Hämeen luontokeskus, Liesjärven kansallispuisto	1
Isosuo	1
Jokioisten lintupaju	1
Kalliojärven pellot (lintuja)	1
Korteniemi ja Kynnärä	1
Korteniemi, Luontokeskus	1
Liesjärven kansallispuisto	6
Liesjärvi, Tammela, Saari	1
Liesjärvi	4
Luontokeskus.	2
Maalaisteiden käyttö	1
other national park (toinen kansallispuisto)	1
Oulanka	1
Poikettiin kaverilla, asuu ladun varrella	1
Puurijärvi, Lauhavuori...	1
Ruostejärvi	1
Saaren kansallispuisto	1
Saaren luontokeskus	1
Salo	1
-S-Market ja Alko Somerossa -Jokioisten lintupaju	1
Somero, Hämeen luontokeskus	1
Somero	1
Someron keskusta, ukin mökki	1
Sukulaisvierailu 50 km:n päässä	1
Torrn hautausmaa, Torrön ja Tommolän hautapohjat	1
Vesihelmi	1
Vierailu tuttujen luona	1
Yhteensä	42

Matkan pääkohde tai pääkohteet, kun Torrnsuo oli suunnitteleman kohde matkan varrella	kpl
Forssa	1
Kotimatkan varrella Karkkilasta Poriin	1
Liesjärven kansallispuisto	1
Lintupaikat lähialueella	1
Lohja	1
Risteily ja ystävien tapaaminen	1
Saaren kansanpuisto	1
Salo	1
Somero, viikon lomavuokramökillä	1
Sukulaisvierailu	1
Työmatka Saloon	1
Yhteensä	11

Vapaamuotoinen palaute aihepiireittäin

Laatu	Vapaamuotoinen palaute
kehittämisehdotus	Kioskipalvelu viikonloppuisin olisi hyvä.
kehittämisehdotus	Kiljamon parkkipaikalle suksien voitelua maksua vastaan esim. kyläyhdistys tai joku urheiluseura.
kehittämisehdotus	Paremmat tulentekopaikat.
kehittämisehdotus	Inva + rattaiden kanssa kulkeville ihmisille pidempiä lenkkejä, joissa pääsee ympäri.
kehittämisehdotus	Polku- ja pitkospuuverkosto saisi olla hieman laajempi (esim. Siikanevassa hyvä).
kehittämisehdotus	Sulan aikaan käytössä olevista kävelyreiteistä minulla on huonoa tietoa, joten siihen toivon panostusta. Itseäni kiinnostaa patikointi Torronsuolla.
kehittämisehdotus	Kiljamon P-alueen suurentaminen (talvella)
kehittämisehdotus	Kaipaam myös kioskipalveluita Kiljamoon. Talvella kuumamehu ja suklaapatukka, kesällä kahvit luonnonhelmassa!
kehittämisehdotus	Kesällä parempi viitoitus ja reittimerkintä selvemmiksi. Monesta paikasta puuttuvat.
kehittämisehdotus	Kesällä retkeillessä olen huomannut, että pitkospuut kaipaavat paikoitellen korjausta.
kehittämisehdotus	Opastetut reitit luontokeskuksesta Torrolle ja Liesjärvelle.
kehittämisehdotus	Samaa laadukasta polkureitistöä ja tulentekopaikkoja lisää, niin ollaan vielä tyytyväisempiä.
kehittämisehdotus	Talpienvaaralle olisi hieno saada lintutorni (n. 5-metrinen avoin olisi mainio). Myös jonkinlainen parkkipaikka ja polku kohteeseen olisi kiva.
kehittämisehdotus	Toivon louhokselle selvää opastetta. Olen hakenut sitä turhaan.
kehittämisehdotus	Parkkipaikkavalvontaa voisi olla, koska autoille on tehty usein ilkeäkäyttöä useampana vuonna.
kehittämisehdotus	Enemmän reittejä, enemmän laavupaikkoja, enemmän tulentekopaikkoja, paremmat kartat, enemmän lintuja.
kehittämisehdotus	Karttoja voisi olla enemmän näkyvillä, nyt oli vaikea löytää reittimahdollisuuksia.
kehittämisehdotus	Enemmän pitkospuureittejä.
kehittämisehdotus	Huomiota opastukseen.
kehittämisehdotus	Pitkospuut voisivat kiertää ympyrän.
kehittämisehdotus	Vesipiste johonkin reitin varrelle, esim. kaivo louhokselle.
kehittämisehdotus	Tässä iässä alkaa jo haluta välillä paikkaa missä istahtaa ihaillemaan maisemaa. Onneksi matkailuautossa oli vettä juotavaksi, muuten olisin kaivannut sitä. Reittien opastetutaulut pitäisi olla suomen lisäksi ainakin englanniksi.
kehittämisehdotus	Selkeämmät opastetutaulut ja viitoitukset.
kehittämisehdotus	Toivoisimme lisää viitoituksia reitille. Tällä hetkellä Kiljamon tornilta huonot opasteet Härksaaren Louhokselle. Selkeämpi infotaulu parkkipaikalle (reiteistä)
kehittämisehdotus	Opastetuihin km:n lisäksi aika, joka kuluu ko. kohteeseen, se auttaisi tottumattomia kulkijaa.
kehittämisehdotus	Tilavampi pysäköintialue ei tarpeellinen ainakaan näin arkena syyskuun lopulla. Olisi mukava tutustua myös metsäpaloalueeseen ja sen biologiaan asiantuntijan avustuksella.
kehu	Aivan uskomaton paikka. Jaksaa taas eteenpäin.
kehu	Satumainen Torronsuon maisema
kehu	Kiitos Torron kyläyhdistykselle latuverkostosta!
kehu	Ladut aivan loistavassa kunnossa, hienoa työtä.
kehu	Kiitokset latumestarille loistavista laduista (laadusta + lähes jokapäiväisestä kunnostuksesta).
kehu	Ladut hoidettu erittäin hyvin.
kehu	Hieno paikka!
kehu	Itse suo luontotorneineen ja kihokkikasveineen on hieno.
kehu	Muuten hieno puisto!

kehu	Torransuo on todella viihtyisä retkeily- ja harrastuspaikka, etenkin talvella hyvin hoidetut hiihtoladut ansaitsevat ison kiitoksen! Muutoinkin hieno paikka rauhoittumiseen ja luonnosta nauttimiseen, rauhaista.
muu	Jotkut hiihtävät hyvin itsekkäästi, kuin omistettaisiin koko alue. Ei anneta latua koskaan. Suurin osa kohteliaita, tervehditään ja annetaan latua.
muu	Minulla on talviasuttava loma-asunto lähellä. Käyn hiihtämässä ja poimimassa marjoja Torransuolla. Olen syntynyt Talpian kylässä 2-3 km Kiljamolta.
muu	Kohta kesäkärpäset, sitten vain töppöstä toisen eteen & patikoimaan!
muu	Toivottavasti ei ala esiintymään ns. rahastusta kyseisellä paikalla esim. että pysäköinti tulisi maksulliseksi tms., kioskit yms. turhia. Luonto ja liikuntamahdollisuudet kaiken a ja o.
muu	Vierailun päätarkoitus oli sukututkimus ja löytää esi-isieni syntymä- ja hautapaikat Torron, Tammelan ja Jokioisten seuduilta. Kaikki onnistui ja pääsin 1640-luvulle asti.
valitus	Kävin laavulla jossain mäen päällä (en tiedä aivan tarkkaan nimeä). Menin sinne vessan takia, mutta en löytänyt sitä ainakaan näköetäisyydeltä (lorautin näin ollen hanteen).
valitus	Paikoin latu-ura saisi olla tasaisempi.
valitus	Ajoittain Kiljamon parkkipaikka käy ahtaaksi (jopa pieneksi).
valitus	Miksi vanhat piikkilangat vielä puissa? Näin ne hiihtoreitillä Kiljamo-Torro-Haippoon nuotiopaikka. Ei kai vanhoja perinteitä tarvitse kaikelta osalta säilyttää -> luonnon eläimet
valitus	Kiljamon parkkipaikka on aivan liian pieni. Kauniilla ilmalla joutuu odottamaan vuoroaan, että saa autonsa parkkiin sinne.
valitus	Hämeen luontokeskus ei sijainniltaan palvele kovinkaan hyvin opetusta lähikunnissa, koska 2 tunnin puitteissa lukio- ja yläkoululaiset eivät matkoineen juurikaan ehdi viipyä. Keskus sinällään kiinnostava ja olen sitä valinnaisryhmien kanssa joskus Somerolta hyödyntänyt.
valitus	Pitkospuut paikoittain huonot.
valitus	Jalka meni yhdessä kohdassa pitkospuiden väliin, onneksi vaelluskenkä.
valitus	Kierrettyämme koko kierroksen, opasteet puuttuivat mielestäni monesta paikasta sekä kävely valtatievarressa, jossa ei ole piennarta, oli "mielenkiintoista" -> onneksi ei ollut lapsia mukana!
valitus	Reitti Someron tien olematonta piennarta pitkin sekä ko. "luontopolun" merkitsemättömyys kansallispuiston ulkopuolella tyrmistyttivät.
valitus	Pitkospuut paikoin surkeassa kunnossa -> jalka meni läpi
valitus	Muutama pitkoksen puunaula oli koholla ja aiheutti kompastumisriskin.
valitus	Pitkospuiden olisi oltava kunnossa, kerta niitä on tehty.
valitus	Polkuviihto on varsin puutteellinen.
valitus	Kiljamon pysäköintialue liian pieni talvisin (viikonvaihteisin).
valitus	Pitkospuiden osittainen kunto todella huono, uusiminen teon alla ja tosi tarpeellinen. Reitti metsässä Louhokselle huonosti merkattu, monet eksyneet, paremmat opasteet perille. Perillä olisi hyvä olla penkki+pöytä jossa voisi syödä eväitä.
valitus	Reitti Louhokselle metsässä on huonosti merkattu. Tuskin lainkaan.

Uusimmat Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Sarja A

- No 191 Marika Yliniva ja Essi Keskinen 2010: Perämeren kansallispuiston vesimakrofytyt – peruskartoitus ja näytteenottomenetelmien vertailu. 66 s.
- No 192 Juutinen, R. ym. 2010: Lähteikköjen ennallistamistarve – kasviyhteisöjen ja ympäristön rakenteen tarkastelu. 59 s.
- No 193 Juutinen, R. (toim.) 2010: Lähteikköjen ennallistamistarve – hyönteislajiston tarkastelu ja koko hankkeen yhteenveto. 133 s.

Sarja B

- No 144 Hyttinen, R. & Kortelainen, T. 2010: Pyhätunturin luontokeskuksen asiakastutkimus 2008. 48 s.
- No 145 Airaksinen, S. & Kuusiniva, M. 2010: Syötteen luontokeskuksen asiakastutkimus 2008–2009. 39 s.
- No 146 von Boehm, A. 2010: Nuuksion kansallispuiston kävijätutkimus 2009–2010. 60 s.
- No 147 Laukkanen, M. 2010: Kolin kansallispuiston yritystutkimus 2009–2010. 67 s.
- No 148 Leinonen, K., Seppänen, M., Raasakka, N. & Magga, A. 2011: Urho Kekkosen kansallispuiston kalastus- ja retkeilyseelvitys 2008. 36 s.
- No 149 Metsähallitus 2011: Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien tilinpäätös ja toimintakertomus 2010. 62 s.
- No 150 Meri-Hilkka Mäkelä 2011: Leivonmäen kansallispuiston kävijätutkimus 2011. 62 s.
- No 151 Karoliina Sarajärvi 2011: Syötteen kävijätutkimus 2010. 55 s.
- No 152 Karoliina Sarajärvi & Veikko Virkkunen 2011: Syötteen yritystutkimus 2010. 47 s.
- No 153 Marjo Korhonen 2011: Evon retkeilyalueen kävijätutkimus 2010. 46 s.

Sarja C

- No 100 Metsähallitus 2010: Paistunturin erämaa-alueen ja siihen liittyvien soidensuojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelma. 186 s.
- No 101 Metsähallitus 2011: Jonkerinsalon hoito- ja käyttösuunnitelma. 51 s.
- No 102 Metsähallitus 2011: Pohjoislahden–Tiilitehtaanmäen hoito- ja käyttösuunnitelma 2010–2023. 58 s.
- No 103 Metsähallitus 2011: Skötsel- och användningsplan för Norrfjärden–Tegelbruksbacken 2010–2023. 58 s.
- No 104 Metsäntutkimuslaitos & Metsähallitus 2011: Elämänmäen vanhojen metsien suojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 38 s.
- No 105 Pulkkinen, P., Partanen, T., Kiiskinen, A. & Laakkonen, M. 2011: Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kalavesien hoito- ja käyttösuunnitelma. 2. korj. p. 39 s.

ISSN-L 1235-8983
ISSN 1799-5388 (verkkajulkaisu)
ISBN 978-952-446-893-0 (pdf)

www.metsa.fi/julkaisut